

WP2 "Έμφυλη Βία και Αθλητισμός - Πραγματικότητες, Προκλήσεις και Απαντήσεις"

Διακρατική έκθεση

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/ων και δεν αντανακλούν κατ' ανάγκη τις απόψεις και τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές (Αριθμός έργου: 101133538).

I. Εισαγωγή

Η παρούσα έκθεση, που εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου Erasmus+ "Sport GVP - Preventing Gender-Based Violence in and through Sport", προσφέρει μια ολοκληρωμένη εξέταση της έμφυλης βίας σε αθλητικά πλαίσια τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο, εστιάζοντας στις πέντε χώρες εταίρους του έργου: Κύπρο, Ελλάδα, Δανία, Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας και Ιταλία.

Στην πρώτη ενότητα, μετά από εκτεταμένη έρευνα γραφείου και επιτόπου που διεξήχθη σε όλες τις χώρες εταίρους, εξετάζονται αρχικά ο επιπολασμός και οι μορφές της έμφυλης βίας σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) - συμπεριλαμβανομένης της σωματικής, σεξουαλικής, ψυχολογικής και οικονομικής βίας - όπως ταξινομούνται από τη [Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης](#). Στη συνέχεια, εξετάζονται οι απαντήσεις σε εθνικό επίπεδο σε κάθε χώρα εταίρο, με αξιολόγηση των νομοθετικών μέτρων, των πολιτικών και των συνεχιζόμενων προκλήσεων που σχετίζονται με την καταπολέμηση της έμφυλης βίας.

Στην ενότητα που ακολουθεί, διερευνάται η κατανόηση της διάστασης του φύλου και της βίας κατά των ατόμων στον τομέα του αθλητισμού με βάση τα δεδομένα που συλλέχθηκαν μέσω ομάδων εστίασης και συνεντεύξεων σε κάθε χώρα εταίρο του έργου. Η ανάλυση συγκεντρώνει τις απόψεις μιας σειράς ομάδων-στόχων: επαγγελματιών του αθλητισμού, επαγγελματιών που ασχολούνται με την ισότητα των φύλων, ΛΟΑΤΚΙ+ γυναικών και αθλητών/τριών, καθώς και προπονητών/τριών, εκπαιδευτών/τριών και προσωπικού που "εργάζεται επί τόπου" στον αθλητισμό, αποκαλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα αντιλήψεων για το φύλο, από τις παραδοσιακές δυαδικές έως τις πιο περιεκτικές και μη δυαδικές αντιλήψεις, και υπογραμμίζοντας την ανάγκη για στοχευμένες πολιτικές, κατάρτιση και υποστήριξη αυτών των ομάδων για την προώθηση της συμμετοχικότητας και τη μείωση της βίας στον αθλητισμό.

Στο δεύτερο μέρος της έκθεσης, το επίκεντρο μετατοπίζεται στην εξέταση του φαινομένου της έμφυλης βίας στον αθλητισμό και των διαδεδομένων μορφών και συνεπειών του, με την υποστήριξη εθνικών δεδομένων και γνώσεων από επιτόπια έρευνα που διεξήχθη μέσω ομάδων εστίασης και συνεντεύξεων με βασικούς ενδιαφερόμενους φορείς, συμπεριλαμβανομένων αθλητών/τριών, προπονητών/τριών, εκπαιδευτών/τριών και προσωπικού.

Η έκθεση καταδεικνύει πώς η βία στον αθλητισμό εκδηλώνεται σε διαφορετικά εθνικά πλαίσια, αλλά συχνά μοιράζεται κοινά πρότυπα κακοποίησης και διακρίσεων. Αναλύει τις διάφορες μορφές βίας που παρατηρούνται σε αυτές τις χώρες και τον αντίκτυπό τους σε διάφορες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών και των αθλητών/τριών ΛΟΑΤΚΙ+. Οι περιπτώσιολογικές μελέτες χωρών θα αναδείξουν συγκεκριμένα ζητήματα, όπως η επικράτηση των έμφυλων στερεοτύπων που

αποθαρρύνουν τη συμμετοχή των γυναικών στο ποδόσφαιρο στην Κύπρο, ο ρόλος των πατριαρχικών προτύπων στη διαιώνιση της έμφυλης βίας στην Ελλάδα, ο αποκλεισμός των ΛΟΑΤΚΙ+ αθλητών/τριών στη Δανία, η ελλιπής αναφορά της σεξουαλικής παρενόχλησης στη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας και η διαδεδομένη ομοφοβική και έμφυλη βία στον ιταλικό αθλητισμό. Τα ευρήματα αυτά υπογραμμίζουν την επείγουσα ανάγκη για ολοκληρωμένες και πολιτισμικά ευαίσθητες παρεμβάσεις.

Επιπλέον, η έκθεση ασχολείται με τις προκλήσεις της πρόληψης και της καταπολέμησης της έμφυλης βίας στον αθλητισμό, τονίζοντας τη σημασία της διαθεματικής προσέγγισης. Η ενότητα μελετά στην πραγματικότητα πώς οι επικαλυπτόμενες ταυτότητες, όπως το να είναι ένα άτομο ΛΟΑΤΚΙ+, πρόσφυγας/γίγασα ή σε οικονομικά μειονεκτική θέση, επιδεινώνουν την ευπάθεια στην έμφυλη βία και τονίζει την ανάγκη για προσαρμοσμένες λύσεις για την αντιμετώπιση αυτών των πολύπλοκων ζητημάτων.

Τέλος, η έκθεση παρουσιάζει βέλτιστες πρακτικές από κάθε χώρα, καταδεικνύοντας επιτυχημένες πρωτοβουλίες για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας στον αθλητισμό, από εκπαιδευτικά προγράμματα έως συμπεριληπτικές πολιτικές.

Αυτή η ολοκληρωμένη ανάλυση προσφέρει καλύτερη κατανόηση της έκτασης και της φύσης της έμφυλης βίας στον αθλητισμό, καθώς και των συνεχιζόμενων προσπαθειών για τη δημιουργία ασφαλέστερων και πιο συμπεριληπτικών περιβαλλόντων για όλους/ες τους/τις αθλητές/τριες.

II. Το φαινόμενο της έμφυλης βίας

1. Ύπαρξη του φαινομένου της έμφυλης βίας και των επικρατούσων μορφών του σε επίπεδο ΕΕ

Έμφυλη βία είναι η βία που στρέφεται κατά ενός ατόμου λόγω του φύλου του ή η βία που πλήττει δυσανάλογα τα άτομα ενός συγκεκριμένου φύλου. Λαμβάνει πολλές μορφές, από την πιο συνηθισμένη, δηλαδή τη συντροφική βία, μέχρι τη βία που εκδηλώνεται σε διαδικτυακούς χώρους. Αυτές οι μορφές βίας συχνά αλληλεπικαλύπτονται, με πολλαπλές πράξεις να συμβαίνουν ταυτόχρονα.

Η [Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης](#) (Συμβούλιο της Ευρώπης, *Σύμβαση για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας*) ταξινομεί την έμφυλη βία σε τέσσερις κύριες μορφές: **σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική και οικονομική.**

- Η σωματική βία μπορεί να προκαλέσει τραυματισμούς, δυσφορία και προβλήματα υγείας ενώ, σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να οδηγήσει ακόμη και στον θάνατο. Συνήθη παραδείγματα σωματικής βίας είναι ο ξυλοδαρμός, ο στραγγαλισμός, το σπρώξιμο και η χρήση όπλων. Στην ΕΕ, το 31% των γυναικών έχουν υποστεί τουλάχιστον μία πράξη σωματικής βίας από την ηλικία των 15 ετών.
- Η σεξουαλική βία περιλαμβάνει μη συναινετικές σεξουαλικές πράξεις, απόπειρες επίτευξης σεξουαλικής πράξης, εμπορία ανθρώπων ή άλλες ενέργειες που στρέφονται κατά της σεξουαλικότητας ενός ατόμου χωρίς τη συγκατάθεσή του. Υπολογίζεται ότι το 5% των γυναικών στις χώρες της ΕΕ έχουν υποστεί βιασμό μέχρι την ηλικία των 15 ετών.
- Η ψυχολογική βία περιλαμβάνει συμπεριφορές όπως ο έλεγχος, ο εξαναγκασμός, η οικονομική βία και ο εκβιασμός. Στην ΕΕ, το 43% των γυναικών έχουν υποστεί κάποια μορφή ψυχολογικής βίας από έναν ερωτικό σύντροφο.
- Η οικονομική βία αναφέρεται σε κάθε ενέργεια ή συμπεριφορά που προκαλεί οικονομική ζημία σε ένα άτομο. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την καταστροφή περιουσίας, τον περιορισμό της πρόσβασης σε οικονομικούς πόρους, στην εκπαίδευση ή στην αγορά εργασίας ή την παράλειψη εκπλήρωσης οικονομικών υποχρεώσεων, όπως η καταβολή διατροφής.

2. Ύπαρξη του φαινομένου της έμφυλης βίας σε εθνικό επίπεδο

Η έμφυλη βία αντιμετωπίζεται με ποικίλες προσεγγίσεις στις ευρωπαϊκές χώρες, με κάθε χώρα να εφαρμόζει νομοθετικά μέτρα και σχέδια δράσης ανάλογα με το πολιτιστικό, νομικό και κοινωνικό της πλαίσιο. Η Κύπρος, η Ελλάδα, η Δανία, η Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας και η Ιταλία έχουν αναπτύξει δομές για την

καταπολέμηση του ζητήματος, αν και εξακολουθούν να υπάρχουν αποκλίσεις στην αποτελεσματικότητα αυτών των μέτρων και στην έκταση της προστασίας των διαφόρων ομάδων. Η παρούσα ενότητα διερευνά τις απαντήσεις σε εθνικό επίπεδο για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας στις χώρες αυτές, εστιάζοντας τόσο στα επιτεύγματα όσο και στις συνεχιζόμενες προκλήσεις.

Κύπρος

Το 2023, η Κύπρος κατέλαβε την 21η θέση στον Δείκτη Ισότητας των Φύλων της ΕΕ με βαθμολογία 60,7, δηλαδή 9,5 μονάδες κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Αν και το άρθρο 28 του κυπριακού Συντάγματος εγγυάται την ισότητα των φύλων, η πρόοδος προς τα διεθνή πρότυπα, όπως η Σύμβαση για την Εξάλειψη των Διακρίσεων κατά των Γυναικών (CEDAW), υπήρξε σταδιακή. Η Κύπρος δε διαθέτει ολοκληρωμένη εθνική νομοθεσία για την ισότητα των φύλων, αλλά έχει τομεακές νομοθεσίες για την απασχόληση και τη βία. Τα εθνικά και τομεακά σχέδια υποστηρίζουν την ισότητα των φύλων, αλλά δεν έχουν συγκεκριμένους στόχους. Προωθείται η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου, αν και η ειρήνη και η ασφάλεια διαχειρίζονται από την Τεχνική Επιτροπή για την Ισότητα των Φύλων.

Το Τμήμα Ισότητας των Φύλων (GEU) στο πλαίσιο του Εθνικού Μηχανισμού για την Προώθηση των Γυναικών (NMWR), που ιδρύθηκε το 1994, ηγείται των προσπαθειών για την ισότητα των φύλων. Η Διυπουργική Επιτροπή συντονίζει τις πολιτικές και ο/η Επίτροπος για την Ισότητα των Φύλων, που δημιουργήθηκε το 2014, αναφέρεται στον/στην Πρόεδρο. Οι ευρύτερες διαβουλεύσεις σχετικά με τις πολιτικές φύλου είναι περιορισμένες.

Η Κύπρος συλλέγει δεδομένα με ανάλυση κατά φύλο μέσω της CYPSTAT, αλλά δε διαθέτει ειδική πλατφόρμα για τη διάδοση. Ο Νόμος του 2021 για τη βία κατά των γυναικών διευρύνει την προστασία και θεσπίζει συντονιστικό όργανο. Ο κυπριακός νόμος για τις αθλητικές οργανώσεις απαιτεί κώδικες δεοντολογίας και μέτρα ασφαλείας στον αθλητισμό. Μια βάση δεδομένων για τα πρόσωπα που έχουν καταδικαστεί για σεξουαλικά αδικήματα απαιτεί αστυνομικά πιστοποιητικά για όσους εργάζονται με παιδιά.

Ελλάδα

Η Ελλάδα έχει εφαρμόσει ολοκληρωμένες πολιτικές για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένης της ενδοοικογενειακής βίας. Ο Νόμος 3500/2006 αντιμετωπίζει την ενδοοικογενειακή βία, ενώ ο Νόμος 4531/2018 ενσωματώνει τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας. Ο Νόμος 4604/2019 προωθεί την ισότητα των φύλων και την πρόληψη της έμφυλης βίας μέσω της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου και του προϋπολογισμού, μαζί με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025, το οποίο προωθεί τη

συμμετοχή των γυναικών και αντιμετωπίζει τον σεξισμό σε διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένου του αθλητισμού.

Ωστόσο, παρά τις προσπάθειες αυτές, το ελληνικό νομικό πλαίσιο δε συμπεριλαμβάνει τα μη δυαδικά άτομα και τις διαφορετικές σεξουαλικότητες, γεγονός που επηρεάζει τη συνολική κατανόηση και διαχείριση της έμφυλης βίας. Το κενό αυτό έχει ιδιαίτερο αντίκτυπο στην αντιμετώπιση της βίας μεταξύ συντρόφων, της σεξουαλικής παρενόχλησης και της γυναικοκτονίας. Αν και τα στοιχεία της Eurostat από το 2021 δείχνουν ότι το 42% των γυναικών έχουν υποστεί βία από τον σύντροφό τους και το 43% έχουν δεχτεί σεξουαλική παρενόχληση στον χώρο εργασίας, η απουσία σαφούς ορισμού της γυναικοκτονίας στην ελληνική νομοθεσία δυσχεραίνει περαιτέρω την ακριβή αναφορά. Αυτό δείχνει πώς η περιορισμένη συμπερίληψη της ποικιλομορφίας των φύλων υπονομεύει τις ευρύτερες προσπάθειες για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της έμφυλης βίας.

Δανία

Η έννοια του σκανδιναβικού εξαιρετισμού επηρεάζει την αντίληψη του φύλου στη Δανία, δίνοντας έμφαση στην προοδευτική εικόνα της χώρας και το ισχυρό κράτος πρόνοιας. Ωστόσο, αυτή η εικόνα μπορεί να κρύβει επίμονες ανισότητες μεταξύ των φύλων. Παρά τις υψηλές βαθμολογίες στους δείκτες ισότητας των φύλων, το 2014 η Δανία κατέγραψε τα υψηλότερα επίπεδα σωματικής, σεξουαλικής και ψυχολογικής βίας στην ΕΕ. Αυτή η αντίφαση, γνωστή ως σκανδιναβικό παράδοξο, αναδεικνύει το χάσμα μεταξύ της εθνικής ταυτότητας της Δανίας και της πραγματικότητας της έμφυλης βίας.

Στη Δανία, η έμφυλη βία νοείται ως βία που πλήττει δυσανάλογα τις γυναίκες, αλλά περιλαμβάνει επίσης βλάβες που βασίζονται στο φύλο, τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή την ταυτότητα φύλου. Παρόλο που η Δανία σημειώνει γενικά καλές επιδόσεις σε θέματα ΛΟΑΤΚΙ+ σε σύγκριση με άλλες χώρες της ΕΕ, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις, ιδίως στα σχολεία και στην καταγγελία διακρίσεων και σωματικής βίας.

Η Δανία έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο στην αντιμετώπιση της έμφυλης βίας, επικυρώνοντας τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης το 2014 για να ενισχύσει τις προσπάθειές της. Η δανέζικη νομοθεσία περιλαμβάνει διατάξεις για περιοριστικά μέτρα κατά των συντρόφων που συμβιώνουν και για προσωρινή στέγαση των επιζώντων. Το 2019 η ψυχολογική βία εξισώθηκε νομικά με τη σωματική βία και το 2020 ο βιασμός επαναπροσδιορίστηκε ως σεξ χωρίς συναίνεση, αυξάνοντας την προστασία των θυμάτων και εγκαταλείποντας την ανάγκη απόδειξης βίας ή απειλών.

Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/ων και δεν αντανακλούν κατ' ανάγκη τις απόψεις και τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές (Αριθμός έργου: 101133538).

Ο νόμος για την πρόληψη και την προστασία κατά της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας στη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας αποσκοπεί στην πρόληψη της έμφυλης βίας και στη διασφάλιση της αποτελεσματικής προστασίας των θυμάτων. Ο νόμος ορίζει ότι όλα τα μέτρα πρόληψης και προστασίας πρέπει να εφαρμόζονται χωρίς διακρίσεις με βάση τη φυλή, την εθνικότητα, το φύλο, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα φύλου ή οποιονδήποτε άλλο παράγοντα. Ορίζει το "φύλο" ως κοινωνικά κατασκευασμένους ρόλους, συμπεριφορές και χαρακτηριστικά που θεωρούνται κατάλληλα για τις γυναίκες και τους άνδρες.

Η έμφυλη βία είναι ευρέως διαδεδομένη στη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας, με πάνω από το 54% των γυναικών να έχουν βιώσει κάποια μορφή βίας από την ηλικία των 15 ετών. Σχεδόν το 44% έχει βιώσει ψυχολογική, σωματική ή σεξουαλική βία από σύντροφο και το 14% έχει βιώσει σωματική ή σεξουαλική βία. Η βία από ερωτικό σύντροφο είναι ιδιαίτερα υψηλή μεταξύ των γυναικών που ζουν σε οικονομικά μειονεκτούντα νοικοκυριά. Επιπλέον, το 30% των γυναικών έχουν υποστεί σεξουαλική παρενόχληση από την ηλικία των 15 ετών, με τις νεότερες και πιο μορφωμένες γυναίκες στις αστικές περιοχές να αναφέρουν μεγαλύτερη έκθεση, γεγονός που αντανακλά την αυξημένη ευαισθητοποίηση.

Ο νόμος για την πρόληψη και την προστασία κατά της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας, σε συνδυασμό με πρόσφατες τροποποιήσεις του ποινικού κώδικα, περιλαμβάνει διατάξεις για τη σεξουαλική παρενόχληση, τη διαδικτυακή παρενόχληση και την παρακολούθηση. Ο νόμος περί πρόληψης και προστασίας από τις διακρίσεις απαγορεύει τις διακρίσεις με βάση τη φυλή, την εθνικότητα, το φύλο, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα φύλου ή άλλους παράγοντες. Παρόλο που τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων προστατεύονται νομικά σε τομείς όπως η εκπαίδευση, η απασχόληση, η υγειονομική περίθαλψη και η στέγαση, τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα συχνά πέφτουν θύματα βίας και διακρίσεων μίσους. Πολλοί αναφέρουν διακρίσεις στον χώρο εργασίας, προβλήματα με την κοινωνική προστασία και δυσκολίες με την αστυνομία, γεγονός που αντανακλά την τάση της κοινωνίας να αντιμετωπίζει δυσμενώς την ομοφυλοφιλία.

Ιταλία

Στην Ιταλία, ο όρος "φύλο" νοείται κυρίως ως προς τις σχέσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών του ίδιου φύλου. Παρόλο που η αναγνώριση των διαφυλικών και μη δυαδικών ταυτοτήτων αυξάνεται, αυτή η ευρύτερη αντίληψη δεν αντικατοπτρίζεται πάντα στα νομικά και πολιτικά πλαίσια που αφορούν την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας.

Μεταξύ των κυριότερων ιταλικών νόμων που αντιμετωπίζουν το πρόβλημα της σεξουαλικής βίας συγκαταλέγονται ο Νόμος 66/1996, ο οποίος επαναχαρακτηρίζει τη

σεξουαλική βία ως έγκλημα κατά του ατόμου- ο Νόμος 154/2001, ο οποίος επιτρέπει την απομάκρυνση των κακοποιών από το σπίτι- ο Νόμος 38/2009, ο οποίος εισήγαγε μέτρα κατά της παρενόχλησης- το "Διάταγμα για τις γυναικοκτονίες" (Νόμος 119/2013), το οποίο αυστηροποίησε τις ποινές για τη σεξουαλική βία- και ο "Κόκκινος Κώδικας" (Νόμος 69/2019), ο οποίος επιτάχυνε τις ποινικές διώξεις σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής και σεξουαλικής βίας.

Πρωτοβουλίες όπως το Εθνικό Σχέδιο κατά της έμφυλης βίας και η δημιουργία εξειδικευμένων κέντρων κατά της βίας και των διακρίσεων στοχεύουν στην καταπολέμηση της βίας, ενώ παράλληλα αντιμετωπίζουν τις ανάγκες της κοινότητας ΛΟΑΤΚΙ+.

Η διαδεδομένη έμφυλη βία στην Ιταλία περιλαμβάνει την ενδοοικογενειακή βία, η οποία πλήττει το 31,5% των γυναικών ηλικίας μεταξύ 16 και 70 ετών, τη σεξουαλική βία που υφίσταται το 21% των γυναικών και την παρενόχληση, η οποία πλήττει το 16,1% των γυναικών, κυρίως από πρώην συντρόφους. Η γυναικοκτονία παραμένει σοβαρό πρόβλημα, με 103 γυναίκες να έχουν σκοτωθεί το 2022 και 120 το 2023, κυρίως από συντρόφους ή πρώην συντρόφους.

Η σεξουαλική βία κατά της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας συχνά υποτιμάται. Μια έρευνα της Arcigay για το 2020 διαπίστωσε ότι το 16% των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων βίωσαν σωματική βία, το 24% λεκτική βία και το 27% διακρίσεις στον χώρο εργασίας. Ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ αναφέρει ότι το 22% των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων βίωσαν διακρίσεις ή παρενόχληση και το 33% απέφυγε ορισμένους χώρους από φόβο βίας. Μεταξύ του 2008 και του 2023, 48 τρανσέξουαλ άτομα σκοτώθηκαν στην Ιταλία, γεγονός που υπογραμμίζει τους κινδύνους που αντιμετωπίζει αυτή η κοινότητα.

3. Γενικές αντιλήψεις για το φύλο και την έμφυλη βία ανά ομάδα-στόχο

Η κατανόηση του φύλου και της έμφυλης βίας διαφέρει μεταξύ διαφορετικών ομάδων επαγγελματιών και αθλητών/τριών, διαμορφώνοντας τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται τα ζητήματα αυτά στον τομέα του αθλητισμού. Η παρούσα ενότητα διερευνά τον τρόπο με τον οποίο οι επαγγελματίες του αθλητισμού, οι υπέρμαχοι της ισότητας των φύλων, οι αθλητές/τριες και οι προπονητές/τριες από διαφορετικές χώρες αντιλαμβάνονται το φύλο και την έμφυλη βία, αναδεικνύοντας τόσο τους τομείς προόδου όσο και τις εναπομένουσες προκλήσεις για την προώθηση της συμμετοχικότητας και την πρόληψη της βίας στον αθλητισμό. **Τα δεδομένα αυτά συλλέχθηκαν μέσω ομάδων εστίασης και συνεντεύξεων που πραγματοποιήθηκαν με τις διάφορες ομάδες-στόχους, στην Κύπρο, στην**

Ελλάδα, στη Δανία, στη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας και στην Ιταλία κατά το πρώτο εξάμηνο του 2024.

Επαγγελματίες του αθλητισμού

Στην **Κύπρο**, οι συμμετέχοντες/ουσες στις ομάδες εστίασης συχνά ταύτιζαν το φύλο με το βιολογικό φύλο, αντανακλώντας μια παραδοσιακή δυαδική αντίληψη της ανδρικής και γυναικείας ταυτότητας. Ωστόσο, η αυξανόμενη συνειδητοποίηση όρων όπως "μη δυαδικό" αρχίζει να αμφισβητεί αυτή την προοπτική. Οι συμμετέχοντες/ουσες είχαν μια σταθερή κατανόηση της έμφυλης βίας, αναγνωρίζοντάς την ως σωματική, σεξουαλική, συναισθηματική και οικονομική κακοποίηση, η οποία πλήττει κυρίως τις γυναίκες και τα κορίτσια. Οι προσπάθειες για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών στην Κύπρο περιλαμβάνουν την εκπαίδευση, τις νομικές μεταρρυθμίσεις και τις κοινοτικές πρωτοβουλίες που προωθούν τον σεβασμό και την ισότητα.

Στην **Ελλάδα**, οι συμμετέχοντες/ουσες αναγνώρισαν τρία φύλα - ανδρικό, γυναικείο και ουδέτερο - αλλά σημείωσαν ότι τα αθλήματα απευθύνονται κυρίως σε κατηγορίες ανδρών και γυναικών, περιορίζοντας έτσι τη συμμετοχικότητα. Πρότειναν ότι οι συζητήσεις σχετικά με την έμφυλη βία θα πρέπει να επικεντρωθούν σε ταυτότητες άλλες από το αρσενικό, αναγνωρίζοντας ότι οι νέοι/ες και οι τρανς γυναίκες είναι ιδιαίτερα ευάλωτοι/ες. Οι συμμετέχοντες/ουσες υπογράμμισαν επίσης τον ρόλο των διευρυμένων οικογενειών, των προπονητών/τριών και των ανδρών υπερηλίκων ως πηγές έμφυλης βίας, ενώ οι τρανς γυναίκες αναγνωρίζονται ως εκείνες που βιώνουν σοβαρή βία.

Στη **Δανία**, οι περισσότεροι/ες συμμετέχοντες/ουσες διατήρησαν μια δυαδική αντίληψη για το φύλο, εστιάζοντας στους ανδρικούς και γυναικείους ρόλους στον αθλητισμό. Παρόλο που είχαν επίγνωση των άλλων ταυτοτήτων φύλου, η επίγνωση αυτή είχε μικρή επίδραση στην εργασία τους. Οι συμμετέχοντες/ουσες διαπίστωσαν ότι η έμφυλη βία είναι συχνά παρεξηγημένη στον κυρίαρχο αθλητισμό και δυσκολεύονταν να την αντιμετωπίσουν λόγω των περιορισμένων πόρων, παραπέμποντας συχνά περιπτώσεις σε ΛΟΑΤΚΙ+ οργανώσεις για υποστήριξη.

Στη **Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας**, οι συμμετέχοντες/ουσες έδειξαν μια πιο διαφοροποιημένη κατανόηση του φύλου, θεωρώντας το ως μια κοινωνική κατασκευή που διαμορφώνεται από τις κοινωνικές προσδοκίες. Η έμφυλη βία κατανοήθηκε ως ένα φαινόμενο που περιλαμβάνει διάφορες μορφές κακοποίησης, με κύρια θύματα τις γυναίκες και τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα. Παρά την υψηλή ευαισθητοποίηση, οι συμμετέχοντες/ουσες σημείωσαν την έλλειψη αποτελεσματικών πολιτικών και πρωτοβουλιών για την καταπολέμηση της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό.

Στην **Ιταλία**, οι συμμετέχοντες/ουσες όρισαν την έμφυλη βία ως βλάβη που προκαλείται με βάση το φύλο ή την ταυτότητα φύλου, η οποία πλήττει κυρίως τις γυναίκες και την κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+. Προσδιόρισαν τους κοινωνικούς κανόνες και τη δυναμική της εξουσίας ως τις ρίζες της έμφυλης βίας, που οδηγούν σε σωματική, συναισθηματική και οικονομική κακοποίηση. Παρά τις υπάρχουσες πολιτικές, οι συμμετέχοντες/ουσες τόνισαν την ανάγκη καλύτερης εφαρμογής και ευαισθητοποίησης για την καταπολέμηση της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό.

Επαγγελματίες στον τομέα της ισότητας των φύλων

Στην **Κύπρο**, οι συμμετέχοντες/ουσες ανέφεραν ότι η έννοια του φύλου αντιμετωπίζεται συχνά μέσα από έναν δυαδικό φακό, καθώς συχνά εξισώνεται με το φύλο. Αυτή η οπτική τείνει να ενισχύει τις παραδοσιακές δυναμικές εξουσίας και να παραμελεί τις πολυπλοκότητες της ταυτότητας φύλου, εμποδίζοντας ενδεχομένως τις αποτελεσματικές παρεμβάσεις κατά της έμφυλης βίας. Μια πιο περιεκτική αντίληψη του φύλου, η οποία αναγνωρίζει τη ρευστότητα και τη διατομικότητά του, θεωρείται απαραίτητη για την καλύτερη αντιμετώπιση της έμφυλης βίας και την προώθηση της ισότητας των φύλων.

Στην **Ελλάδα**, οι επαγγελματίες συχνά συγχέουν το βιολογικό με το κοινωνικό φύλο, θεωρώντας το ως βιολογική παρά ως κοινωνική κατασκευή. Ωστόσο, οι πρόσφατες συζητήσεις έχουν εισαγάγει μια πιο περιεκτική γλώσσα, συμπεριλαμβανομένης της αναγνώρισης των μη δυαδικών ταυτοτήτων. Οι συμμετέχοντες/ουσες αναγνώρισαν την πατριαρχία ως τη βασική αιτία της έμφυλης βίας, η οποία διαιωνίζεται από θεσμούς που κυριαρχούνται από άνδρες και ενισχύεται από τον καπιταλισμό. Αυτή η πατριαρχική επιρροή περιπλέκει τις προσπάθειες για την υιοθέτηση της ρευστότητας των φύλων και την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση της έμφυλης βίας.

Στη **Δανία**, η διάκριση μεταξύ βιολογικού και κοινωνικού φύλου είναι σαφέστερη και οι συμμετέχοντες/ουσες αναγνώρισαν την ανάγκη δημιουργίας ασφαλών χώρων στον αθλητισμό για μη δυαδικά και τρανς άτομα. Παρά την αυξανόμενη αναγνώριση της γλώσσας χωρίς αποκλεισμούς, η παραδοσιακή δυαδική προσέγγιση εξακολουθεί να ασκεί επιρροή, ιδίως σε συντηρητικά αθλητικά πλαίσια. Οι συμμετέχοντες/ουσες συνέδεσαν την έμφυλη βία στη Δανία με ευρύτερα ζητήματα φύλου και μειονοτήτων, σημειώνοντας ότι η έλλειψη εκπροσώπησης και γλώσσας χωρίς αποκλεισμούς διαιωνίζει τη βία, συμπεριλαμβανομένης της παρενόχλησης και του εκφοβισμού.

Στη **Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας**, οι συμμετέχοντες/ουσες επέδειξαν ισχυρή κατανόηση του φύλου ως κοινωνικής κατασκευής που διαφέρει από το βιολογικό φύλο, προσδιορίζοντας μορφές ψυχολογικής, σωματικής, σεξουαλικής και οικονομικής βίας. Ωστόσο, οι μη δυαδικές ταυτότητες δεν αναγνωρίζονται ευρέως στην περιοχή, η οποία θεωρεί κυρίως το φύλο ως δυαδικό. Οι συμμετέχοντες/ουσες

προσδιόρισαν τις γυναίκες και την κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+, ιδιαίτερα ευάλωτες υποομάδες, ως τα κύρια θύματα της έμφυλης βίας, αποδίδοντας τη βία σε πατριαρχικές συμπεριφορές και στην κυριαρχία των ανδρών.

Στην **Ιταλία**, το φύλο νοείται ως μια κοινωνική κατασκευή που συνδέεται με πολιτισμικά πρότυπα και συχνά συγχέεται με το βιολογικό φύλο. Οι συμμετέχοντες/ουσες συζήτησαν πώς η δυαδική σκέψη, η οποία ενισχύεται από την παιδική ηλικία, έχει αρνητικό αντίκτυπο στις μη δυαδικές ταυτότητες και συμβάλλει στην έμφυλη βία. Τόνισαν ότι η βία προέρχεται από δυναμικές εξουσίας που διαμορφώνονται από κοινωνικά πρότυπα, με παραδείγματα όπως η γυναικοκτονία και η τοξική αρρενωπότητα. Οι συμμετέχοντες/ουσες τόνισαν την ανάγκη για διατομεακή ανάλυση και εξέφρασαν την ανησυχία τους για την έλλειψη ευαισθητοποίησης και διάδοσης πολιτικών για την πρόληψη της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό.

Γυναίκες και ΛΟΑΤΚΙ+ αθλητές/τριες

Στην **Κύπρο**, οι γυναίκες αθλήτριες έχουν γενικά μια ισχυρή κατανόηση των θεμάτων φύλου και της σημασίας της αντιμετώπισης της έμφυλης βίας, αλλά είναι λιγότερο εξοικειωμένες με τις μη δυαδικές ταυτότητες. Αυτό υποδηλώνει την ανάγκη ευρύτερης κατάρτισης εντός της αθλητικής κοινότητας για την προώθηση της συμμετοχικότητας και την αποτελεσματική καταπολέμηση της βίας.

Στην **Ελλάδα**, οι περισσότεροι/ες ερωτηθέντες/εις συσχέτισαν το φύλο με βιολογικά χαρακτηριστικά, αν και ορισμένοι αναγνώρισαν ότι είναι μια κοινωνική κατασκευή ή ένα μείγμα κοινωνικών και ανατομικών παραγόντων. Η έμφυλη βία ορίστηκε ευρέως ως βία που έχει τις ρίζες της στο φύλο, τον σεξουαλικό προσανατολισμό ή τα στερεότυπα, και οι γυναίκες και τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα, ιδίως τα τρανς άτομα, θεωρήθηκαν ότι πλήττονται περισσότερο. Τα αίτια της σεξουαλικής βίας συνδέθηκαν με την πολιτική εξουσία και τους θεσμούς, όπως, η θρησκεία και η εκπαίδευση, καθώς και με κοινωνικά ζητήματα, όπως η πατριαρχία και η έλλειψη ευαισθητοποίησης σε θέματα διαφορετικότητας. Ενώ ορισμένοι/ες δεν γνώριζαν συγκεκριμένες πολιτικές πρόληψης, άλλοι/ες ανέφεραν προσπάθειες όπως καμπάνιες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και κώδικες συμπεριφοράς.

Στη **Δανία**, οι περισσότεροι/ες συμμετέχοντες/ουσες υιοθέτησαν τις έννοιες του μη δυαδικού και ρευστού φύλου, αναγνωρίζοντας την εξελικτική φύση των αντιλήψεων για το φύλο. Ωστόσο, ένας αθλητής αρχικά είχε μια βιολογική άποψη για το φύλο, αλλά αργότερα αναγνώρισε μη δυαδικές ταυτότητες. Αναγνωρίστηκε ότι η σεξουαλική βία με βάση το φύλο μπορεί να επηρεάσει όσους/ες δεν ανήκουν στο δυαδικό σύστημα άνδρας/γυναίκα, αν και η ευαισθητοποίηση σε συγκεκριμένες περιπτώσεις σεξουαλικής βίας με βάση το φύλο στον αθλητισμό ήταν περιορισμένη.

Στη **Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας**, το φύλο γινόταν κυρίως κατανοητό με δυαδικούς όρους, με μικρή αναγνώριση των μη δυαδικών ταυτοτήτων. Η έμφυλη βία συνδεόταν κυρίως με τη βία ανδρών κατά γυναικών, αν και οι συμμετέχοντες/ουσες αναγνώριζαν επίσης τη βία γυναικών κατά ανδρών. Οι μορφές έμφυλης βίας που αναγνωρίστηκαν περιλάμβαναν σωματική, λεκτική και ψυχολογική κακοποίηση, με συχνή αναφορά στον εκφοβισμό. Οι αιτίες της βίας θεωρήθηκαν ότι έχουν τις ρίζες τους στην προκατάληψη, τον φόβο του αγνώστου και τα συντηρητικά κοινωνικά πρότυπα. Οι συμμετέχοντες/ουσες αγνοούσαν σε μεγάλο βαθμό τις πολιτικές για την πρόληψη της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό.

Στην **Ιταλία**, οι συμμετέχοντες/ουσες θεώρησαν το φύλο ως κοινωνική κατασκευή και όχι ως εγγενές χαρακτηριστικό, τονίζοντας τους περιορισμούς των δυαδικών ετικετών και υποστηρίζοντας μια μη δυαδική προσέγγιση που απορρίπτει τους παραδοσιακούς ρόλους των φύλων. Η έμφυλη βία θεωρήθηκε ως αποτέλεσμα διακρίσεων σε βάρος όσων δεν ταιριάζουν με τα συμβατικά πρότυπα φύλου και επηρεάζει τόσο τη δημόσια όσο και την ιδιωτική σφαίρα. Οι συμμετέχοντες/ουσες σημείωσαν την έλλειψη ολοκληρωμένων πολιτικών για την πρόληψη της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό, τονίζοντας την ανάγκη για πιο περιεκτικά μέτρα.

Προπονητές/τριες, γυμναστές/στρίες και προσωπικό που "εργάζονται επί τόπου" στον αθλητισμό

Στην **Κύπρο**, το φύλο ταυτίζεται σε μεγάλο βαθμό με το βιολογικό φύλο και η έμφυλη βία νοείται ως διάκριση ή επιβλαβής συμπεριφορά με βάση το φύλο. Οι ομοφυλόφιλοι, οι τρανσέξουαλ, τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα και οι γυναίκες που ασχολούνται με τον αθλητισμό και την πολιτική θεωρούνται ιδιαίτερα ευάλωτοι/ες. Οι θύτες είναι συχνά άνδρες, άτομα με εξουσία και παρωχημένες απόψεις. Παράγοντες όπως τα προσωπικά προβλήματα, η δυναμική της εξουσίας και η πολιτισμική αντίσταση στην αλλαγή συμβάλλουν στην έμφυλη βία, η οποία περιλαμβάνει σωματική, ψυχολογική και λεκτική κακοποίηση, καθώς και σεξουαλική παρενόχληση και διακρίσεις.

Στην **Ελλάδα**, ορισμένοι/ες προπονητές/τριες θεωρούν το φύλο ως κοινωνική κατασκευή, ενώ άλλοι το συνδέουν με τη βιολογία. Η σεξουαλική βία αναγνωρίζεται ότι προκύπτει από τις διακρίσεις λόγω φύλου, με τις γυναίκες, τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα και τις φεμινικότητες να πλήττονται περισσότερο. Οι κυρίαρχες κοινωνικές ομάδες και οι άνδρες θεωρούνται ως οι κύριοι δράστες, καθοδηγούμενοι από πατριαρχικά πρότυπα και στερεότυπα. Οι συνεντεύξεις αποκάλυψαν έλλειψη ευαισθητοποίησης και ελάχιστες συντονισμένες προσπάθειες για την πρόληψη της σεξουαλικής βίας στον αθλητισμό.

Στη **Δανία**, τα άτομα που ερωτήθηκαν μεταφέρουν μια κατανόηση του φύλου ως όλο και πιο ρευστού, σύνθετου και βασισμένου στην ταυτότητα, απομακρυνόμενοι/ες από

τις παραδοσιακές δυαδικές απόψεις. Ορισμένοι/ες δίνουν έμφαση στο επίπεδο του αυτοπροσδιορισμού και τονίζουν την ένταση μεταξύ κοινωνικών και βιολογικών ερμηνειών, ενώ εκφράζουν τις προκλήσεις στην πλοήγηση αυτών των εννοιών στη σύγχρονη ζωή. Συνολικά, οι προοπτικές για την έμφυλη βία σε αυτές τις απαντήσεις αναδεικνύουν την πολύπλευρη φύση της, η οποία περιλαμβάνει όχι μόνο σωματική βλάβη αλλά και ψυχολογικές, συναισθηματικές και κοινωνικές διαστάσεις. Πολλοί/ές τονίζουν ότι η έμφυλη βία δεν περιορίζεται στους παραδοσιακούς δυαδικούς ρόλους των φύλων και μπορεί να επηρεάσει άτομα σε ένα ευρύ φάσμα ταυτότητας φύλου, αντανακλώντας συχνά άνιση μεταχείριση, καταπίεση ή αναγκαστική συμμόρφωση. Το γενικότερο αίσθημα είναι ότι η έμφυλη βία επηρεάζει μια ποικιλία περιθωριοποιημένων ομάδων, ιδίως εκείνων που αμφισβητούν τα παραδοσιακά πρότυπα φύλου, με ιδιαίτερη έμφαση στις διαφυλικές γυναίκες. Υπάρχει κάποιου είδους συναίνεση σχετικά με την ομάδα των δραστών αυτής της μορφής βίας ως “cis-men”, ωστόσο προτείνουν επίσης ότι η έμφυλη βία δεν αφορά μόνο ατομικές ενέργειες, αλλά επηρεάζεται από ευρύτερες κοινωνικές και πολιτισμικές δυνάμεις που ενισχύουν τις δυναμικές εξουσίας και τον αποκλεισμό με βάση το φύλο.

Στη **Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας**, η κατανόηση της έννοιας του φύλου ποικίλλει, με ορισμένους/ες να κάνουν διάκριση μεταξύ βιολογικού φύλου και κοινωνικού φύλου, ενώ οι μη δυαδικές έννοιες ήταν λιγότερο οικείες αλλά ευπρόσδεκτες για περαιτέρω μάθηση. Αναγνώρισαν την έμφυλη βία ως σωματική, σεξουαλική, συναισθηματική και ψυχολογική βία που σχετίζεται με το φύλο και ενισχύει τις ανισοροπίες και τις ανισότητες εξουσίας. Οι γυναίκες και τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα αναγνωρίστηκαν ως ιδιαίτερα ευάλωτες ομάδες. Ενώ γνώριζαν τις ρίζες της έμφυλης βίας στα κοινωνικά πρότυπα και τα πατριαρχικά συστήματα, πολλοί/ές δεν γνώριζαν πολιτικές ειδικά για τον αθλητισμό, αλλά είχαν εμπιστοσύνη στις πρωτοβουλίες που αντιμετώπιζαν το πρόβλημα.

Στην **Ιταλία**, το φύλο γίνεται αντιληπτό ως κοινωνική κατασκευή που διαμορφώνει ταυτότητες πέρα από τα παραδοσιακά δυαδικά συστήματα. Η έμφυλη βία στον αθλητισμό θεωρείται τόσο ως σωματική βλάβη όσο και ως δομική ανισότητα που θέτει σε μειονεκτική θέση τις γυναίκες και τις περιθωριοποιημένες κοινότητες, ιδίως στα αθλήματα που κυριαρχούν οι άνδρες.

III. Το φαινόμενο της έμφυλης βίας στον αθλητισμό

1. Ύπαρξη του φαινομένου της έμφυλης βίας στον αθλητισμό

Η έμφυλη βία στον αθλητισμό εκδηλώνεται με διαφορετικό τρόπο σε διαφορετικά εθνικά πλαίσια, αλλά μοιράζεται κοινά πρότυπα κακοποίησης και διακρίσεων. Αυτή η ενότητα διερευνά τις επικρατούσες μορφές και τις συνέπειες της έμφυλης βίας κατά των ατόμων στην Κύπρο, την Ελλάδα, τη Δανία, τη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας και την Ιταλία, **με βάση τα εθνικά δεδομένα και τις γνώσεις που συγκεντρώθηκαν από τις ομάδες εστίασης και τις συνεντεύξεις με διάφορες ομάδες-στόχους** που πραγματοποιήθηκαν σε κάθε χώρα.

Κύπρος

Η βία στον αθλητισμό περιλαμβάνει σωματική, ψυχολογική, λεκτική, σεξουαλική και οικονομική κακοποίηση. Η έντονη προετοιμασία που συνδέεται με τους άνδρες αθλητές οδηγεί συχνά σε αρνητικά στερεότυπα για τις γυναίκες, ενισχύοντας τα περιοριστικά στερεότυπα των φύλων. Τα αγόρια αποθαρρύνονται από τα "γυναικεία" αθλήματα, ενώ τα κορίτσια υφίστανται διακρίσεις σε περιοχές όπου κυριαρχούν οι άνδρες. Ακόμη και οι ΛΟΑΤΚΙ+ αθλητές/τριες αντιμετωπίζουν εμπόδια λόγω έλλειψης υποστήριξης.

Παρενόχληση, σωματική επίθεση, εκφοβισμός και διακρίσεις. Αυτή η κακοποίηση υπονομεύει την αυτοπεποίθηση, την απόδοση και την ευημερία, δημιουργώντας μια κουλτούρα σιωπής. Συνεντεύξεις με αθλήτριες αποκάλυψαν σοβαρές συνέπειες, όπως ψυχολογικό τραύμα και μειωμένη συμμετοχή. Οι προπονητές/τριες και το προσωπικό ανέφεραν επίσης περιθωριοποίηση, λεκτική παρενόχληση και σωματική και ψυχολογική βία, τονίζοντας την ανάγκη για ασφαλή και χωρίς αποκλεισμούς αθλητικά περιβάλλοντα και αποτελεσματικές πολιτικές.

Ελλάδα

Η έμφυλη βία στον αθλητισμό αντικατοπτρίζει ευρύτερα κοινωνικά προβλήματα ισότητας των φύλων. Το χαμηλό επίπεδο ισότητας των φύλων στη χώρα και οι παγιωμένες πατριαρχικές απόψεις περιπλέκουν τις προσπάθειες για την αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας λόγω φύλου. Μελέτες και το κίνημα #MeToo έχουν αναδείξει υψηλά ποσοστά σεξουαλικής παρενόχλησης. Οι επαγγελματίες έχουν επισημάνει ότι η σεξουαλική βία λόγω φύλου συχνά διασταυρώνεται με την έκφραση του φύλου, καθώς οι μη παραδοσιακές εκφράσεις βιώνουν περισσότερη βία. Οι πιο συνηθισμένες μορφές περιλαμβάνουν λεκτική, ψυχολογική και σωματική κακοποίηση, καθώς και οικονομικές διακρίσεις. Η αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας λόγω φύλου απαιτεί ολοκληρωμένα μέτρα, πολιτισμικές αλλαγές και ισχυρά συστήματα υποστήριξης για ασφαλέστερα αθλητικά περιβάλλοντα.

Δανία

Η χώρα αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα έμφυλης βίας στον αθλητισμό, συμπεριλαμβανομένης της ομοφοβίας και της σεξουαλικής βίας. Η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής του 2016 και η έρευνα του Toftegaard Støckel (2010) δείχνουν υψηλά ποσοστά κακοποίησης μεταξύ των αθλητριών. Η απαξιοτική γλώσσα και η κουλτούρα της αρρενωπότητας (“macho culture”) συμβάλλουν στη βία, ενώ πολλά προβλήματα παραμένουν κρυφά λόγω της κουλτούρας της σιωπής. Η λεκτική βία και οι δυαδικές νόρμες φύλου περιθωριοποιούν περαιτέρω τους/τις ΛΟΑΤΚΙ+ αθλητές/τριες. Το Υπουργείο Πολιτισμού της Δανίας (2020) διαπίστωσε ότι πολλά ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα αισθάνονται αποκλεισμένα και υφίστανται διακρίσεις. Απαιτούνται αποτελεσματικά μέτρα για την αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας με βάση το φύλο και τη διασφάλιση δίκαιης μεταχείρισης.

Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

Η σεξουαλική βία στον αθλητισμό περιλαμβάνει τη σεξουαλική παρενόχληση, τη συναισθηματική και ψυχολογική κακοποίηση και τη λεκτική κακοποίηση. Οι διοικητικοί ρόλοι κυριαρχούν στους άνδρες και η οικονομική υποστήριξη είναι άνιση, με τις γυναίκες να κερδίζουν λιγότερα και να αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια. Η σεξουαλική βία είναι ευρέως διαδεδομένη, αλλά πολλές περιπτώσεις δεν καταγγέλλονται λόγω φόβου και στιγματισμού. Οι στρατηγικές για την καταπολέμηση της σεξουαλικής βίας περιλαμβάνουν επαγρύπνηση, προγράμματα ευαισθητοποίησης και τακτικές έρευνες. Οι διακρίσεις και η οικονομική ανισότητα επιδεινώνουν τα προβλήματα των ΛΟΑΤΚΙ+ αθλητριών. Είναι ζωτικής σημασίας η προώθηση μιας κουλτούρας σεβασμού και δίκαιης μεταχείρισης.

Ιταλία

Η έμφυλη βία έχει σημαντικό αντίκτυπο στις γυναίκες και τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα, επηρεάζοντας την ψυχική και σωματική τους υγεία. Η σεξουαλική παρενόχληση είναι συχνή: το 25% των αθλητριών ανέφεραν ότι βίωσαν ανεπιθύμητες προσεγγίσεις. Η ψυχολογική κακοποίηση, ιδίως στον νεανικό αθλητισμό, και οι διακρίσεις λόγω φύλου - όπου οι γυναίκες κερδίζουν περίπου 30% λιγότερο από τους άνδρες - είναι διαδεδομένες. Τα προβλήματα αυτά δημιουργούν ένα εχθρικό περιβάλλον, το οποίο απαιτεί ισχυρότερες πολιτικές και δικαιότερη μεταχείριση για την αποτελεσματική καταπολέμηση της έμφυλης βίας.

2. Κύριες προκλήσεις όσον αφορά την πρόληψη και την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας στον αθλητισμό.

Η πρόληψη και η αντιμετώπιση της έμφυλης βίας στον αθλητισμό εξακολουθεί να αποτελεί σημαντική πρόκληση σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Με βάση τα **εθνικά δεδομένα και τα σχόλια που συλλέχθηκαν μέσω ομάδων εστίασης και συνεντεύξεων με ομάδες-στόχους**, η παρούσα ενότητα περιγράφει τις κύριες προκλήσεις στην Κύπρο, την Ελλάδα, τη Δανία, τη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας και την Ιταλία και την αντίληψή τους, συμπεριλαμβανομένης της κατανόησης της έννοιας της διατομικότητας. Για λόγους σαφήνειας, στην παρούσα έκθεση, αντιλαμβανόμαστε τη διατομικότητα ως τις ταυτόχρονες μορφές καταπίεσης που υφίστανται οι άνθρωποι με μη διαχωρισμένους όρους εθνικότητας, φύλου, σεξουαλικότητας και τάξης, μεταξύ άλλων (Crenshaw 1991). Η διατομεακότητα θεωρεί την πολυπλοκότητα της ταυτότητας ως διαδικασία, διαρκώς μεταβαλλόμενη και μη ιεραρχική (Ribeiro Corossacz 2023).

Κύπρος

Η έρευνα πεδίου υπογραμμίζει την ανάγκη για μια διατομεακή προσέγγιση, λαμβάνοντας υπόψη την εθνικότητα, το φύλο, τη σεξουαλικότητα, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση και τις ικανότητες. Οι ΛΟΑΤΚΙ+ αθλητές/τριες, ειδικότερα, βιώνουν επιβαρυνόμενη βία λόγω της διατομεακής τους ταυτότητας. Οι αποτελεσματικές στρατηγικές για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας στον αθλητισμό πρέπει να ενσωματώνουν αυτή την ευρύτερη προοπτική για την αντιμετώπιση των μοναδικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι διάφοροι/ες αθλητές και αθλήτριες.

Ελλάδα

Η σεξουαλική βία στον αθλητισμό έχει τις ρίζες της στις πατριαρχικές νόρμες και τις ανισορροπίες εξουσίας, δημιουργώντας μια κουλτούρα σιωπής, ιδίως μεταξύ των γυναικών και των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων. Οι παραδοσιακοί ρόλοι των φύλων και η ανδρική εξουσία συχνά εμποδίζουν την καταγγελία και εξομαλύνουν τη λεκτική βία. Η έρευνα πεδίου δείχνει πώς οι αλληλεπικαλυπτόμενες ταυτότητες, όπως το να είσαι ΛΟΑΤΚΙ+, πρόσφυγας/γίσησα ή να ανήκεις σε χαμηλότερη οικονομική τάξη, εντείνουν τις εμπειρίες διακρίσεων. Η αντιμετώπιση της έμφυλης βίας απαιτεί μια διατομεακή προσέγγιση με ολοκληρωμένα συστήματα υποστήριξης, εξειδικευμένη κατάρτιση για τους/τις προπονητές/τριες και διατομεακή συνεργασία για την προώθηση ενός ασφαλέστερου και πιο συμπεριληπτικού αθλητικού περιβάλλοντος.

Δανία

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/ων και δεν αντανακλούν κατ' ανάγκη τις απόψεις και τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές (Αριθμός έργου: 101133538).

Οι αθλητικές ενώσεις της Δανίας αντιμετωπίζουν προκλήσεις στην επίτευξη της συμμετοχικότητας λόγω των παγιωμένων πολιτισμικών προτύπων. Παρά τις πρωτοβουλίες όπως [η πρωτοβουλία της DGI "Περισσότερες γυναίκες και κορίτσια στους συλλόγους"](#) και οι [πολιτικές της DIF για την ένταξη των τρανσέξουαλ και των μη δυαδικών ατόμων](#), οι παγιωμένες αξίες δημιουργούν εμπόδια στην πραγματική ένταξη. Η έρευνα πεδίου αποκαλύπτει περιορισμένη κατανόηση της διατομικότητας από πολλούς/ές επαγγελματίες του αθλητισμού, αν και οι ειδικοί/ές σε θέματα ισότητας των φύλων αναγνωρίζουν τη σημασία της. Οι αθλητές/τριες, μόλις εξοικειώθηκαν με την έννοια, ανέφεραν ότι βίωσαν επιδεινούμενες διακρίσεις βάσει πολλαπλών ταυτοτήτων. Αυτό υπογραμμίζει την ανάγκη για συνεχείς προσπάθειες για την αντιμετώπιση των παγιωμένων προκαταλήψεων και την προώθηση της συμμετοχικότητας στον δανέζικο αθλητισμό.

Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

Ένα παγκόσμιο κενό δεδομένων αποκρύπτει την πλήρη έκταση της βίας, η οποία επιδεινώνεται από την έλλειψη αναφοράς και την περιορισμένη έρευνα. Οι γυναίκες έχουν λιγότερες ευκαιρίες στον αθλητισμό λόγω του στίγματος, των οικονομικών ανισοτήτων και της κανονικοποιημένης σεξουαλικής βίας, ιδίως σε περιβάλλοντα υψηλού κινδύνου, όπως τα αποδυτήρια. Η έρευνα πεδίου δείχνει μια διαφορετική συνειδητοποίηση της διατομικότητας μεταξύ των επαγγελματιών του αθλητισμού. Ενώ ορισμένοι/ες δεν είναι εξοικειωμένοι/ες με τον όρο, άλλοι/ες αναγνωρίζουν πώς οι διατομεακές ταυτότητες συμβάλλουν στις μοναδικές εμπειρίες της έμφυλης βίας. Τα περιθωριοποιημένα άτομα, ιδίως στην κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+, συχνά βιώνουν επιδεινούμενη βία. Για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, πρέπει να βελτιωθεί η ευαισθητοποίηση και η υποστήριξη των περιθωριοποιημένων αθλητών/τριών.

Ιταλία

Στην Ιταλία, η αντιμετώπιση της έμφυλης βίας στον αθλητισμό παρεμποδίζεται από τα πολιτιστικά πρότυπα και την ανεπαρκή κυβερνητική αντίδραση. Το αθλητικό σύστημα, το οποίο εποπτεύεται από [το CONI](#), δυσκολεύεται να εφαρμόσει αποτελεσματικές πολιτικές για την πρόληψη της βίας κατά των ανηλίκων. Τα παραδοσιακά στερεότυπα διαιωνίζουν τις συμπεριφορές διακρίσεων, ενώ ο φόβος των αντιποίνων αποθαρρύνει την καταγγελία. Η έρευνα πεδίου υπογραμμίζει τον επιδεινωτικό ρόλο των διατομεακών ταυτοτήτων, όπως η εθνικότητα, το φύλο, η αναπηρία και η κοινωνικοοικονομική κατάσταση, στην αύξηση της ευπάθειας στην έμφυλη βία. Οι προπονητές/τριες και το προσωπικό σημειώνουν επίσης πώς θρησκευτικοί και οικονομικοί παράγοντες ενισχύουν τους περιοριστικούς ρόλους των φύλων. Η αποτελεσματική πρόληψη και παρέμβαση απαιτούν καλύτερους μηχανισμούς αναφοράς και πολιτικές χωρίς αποκλεισμούς για την αντιμετώπιση αυτών των πολύπλοκων προκλήσεων.

3. Βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά αποτελεσματικές προσεγγίσεις, πρωτοβουλίες ή έργα για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας στον αθλητισμό

Προσπάθειες και πρωτοβουλίες για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας στον αθλητισμό έχουν εφαρμοστεί στην Κύπρο, την Ελλάδα, τη Δανία, τη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας και την Ιταλία, αναδεικνύοντας ένα ευρύ φάσμα στρατηγικών, από εκπαιδευτικά προγράμματα και προγράμματα ένταξης μέχρι ολοκληρωμένα συστήματα υποστήριξης. Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται ορισμένες βέλτιστες πρακτικές και αποτελεσματικές προσεγγίσεις.

Βέλτιστη πρακτική 1	
Τίτλος	<i>Πρόληψη της σεξουαλικής παρενόχλησης και κακοποίησης στον αθλητισμό σε διεθνές επίπεδο</i>
Χώρα/περιοχή	<i>Ευρώπη</i>
Διάρκεια	<i>2012 - σήμερα</i>
Στόχος	<i>Η ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σεξουαλική παρενόχληση και κακοποίηση στον αθλητισμό μέσω ενός εκπαιδευτικού ιστότοπου και διαδραστικών βίντεο</i>
Ομάδα-στόχος	<i>Αθλητικοί οργανισμοί- αθλητές/τριες- νέοι/ες αθλητές/τριες (16-22 ετών)</i>
Περιγραφή & αντίκτυπος	<i>Το 2012, η Διεθνής Ολυμπιακή Επιτροπή (ΔΟΕ) εγκαινίασε έναν πολύγλωσσο εκπαιδευτικό ιστότοπο με σκοπό την πρόληψη της σεξουαλικής παρενόχλησης και κακοποίησης στον αθλητισμό. Ο ιστότοπος, ο οποίος είναι διαθέσιμος σε έξι γλώσσες, προσφέρει πρακτικές συμβουλές, βίντεο με μαρτυρίες και πόρους προσαρμοσμένους για αθλητικούς οργανισμούς και αθλητές/τριες. Ο ιστότοπος παρουσιάστηκε κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων Νέων, παρέχοντας άμεση υποστήριξη στους/στις νεαρούς/ές αθλητές/τριες.</i>

Διδάγματα που αντλήθηκαν	<i>Η πρακτική αυτή δείχνει πώς η επιστημονική γνώση μπορεί να μετατραπεί σε πολύτιμο εργαλείο για τους αθλητικούς οργανισμούς, τους/τις προπονητές/τριες και τους/τις αθλητές/τριες. Η ΔΟΕ δημιούργησε ένα δίκτυο εμπειρογνομώνων για να μεταφράσει τα αποτελέσματα σε πρακτικές πληροφορίες. Για να αυξήσει τον αντίκτυπο, η ΔΟΕ έχει συνδέσει άλλες πρωτοβουλίες, όπως η Διακήρυξη Συναίνεσης και οι σύνοδοι των Ολυμπιακών Αγώνων Νέων. Ωστόσο, η έλλειψη ενός συστήματος αξιολόγησης και η αδυναμία εξαναγκασμού σε δράση αποτελούν βασικές αδυναμίες. Ένα σύστημα παρακολούθησης και η ανατροφοδότηση των χρηστών θα μπορούσαν να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα του ιστότοπου.</i>
Μεταβιβασιμότητα	<i>Αξιολόγηση της δυνατότητας προσαρμογής ή αναπαραγωγής της πρακτικής σε άλλα περιβάλλοντα.</i>
Πόροι/υποστήριξη	<i>Πληροφορίες σχετικά με τους πόρους που απαιτούνται για την εφαρμογή της πρακτικής, όπως χρηματοδότηση, προσωπικό ή τεχνική εμπειρογνομosύνη, καθώς και οποιαδήποτε διαθέσιμη υποστήριξη σε οργανισμούς ή άτομα που επιδιώκουν να αναπαράγουν ή να προσαρμόσουν την πρακτική.</i>
Πηγή	http://www.olympic.org/sha http://sha.olympic.org/ http://www.olympic.org/assets/importednews/documents/en_report_1125.pdf

Βέλτιστη πρακτική 2

Τίτλος	<i>ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΟΡΝΟΓΡΑΦΙΑΣ</i>
Χώρα/περιοχή	<i>Κύπρος</i>
Διάρκεια	<i>2014</i>
Στόχος	<i>Προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική κακοποίηση και τη σεξουαλική εκμετάλλευση</i>
Ομάδα-στόχος	<i>Παιδιά</i>
Περιγραφή & αντίκτυπος	<i>Η εθνική νομοθεσία του 2014 για την πρόληψη και την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης, της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας οδήγησε στη δημιουργία εθνικής στρατηγικής για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική κακοποίηση και</i>

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/ων και δεν αντανακλούν κατ' ανάγκη τις απόψεις και τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές (Αριθμός έργου: 101133538).

	εκμετάλλευση. Η στρατηγική αυτή αποτελεί την πρώτη ολοκληρωμένη, παιδοκεντρική προσέγγιση για την πρόληψη και την υποστήριξη, με λεπτομερείς ρόλους και διαδικασίες για τα κυβερνητικά όργανα. Η στρατηγική, η οποία καταρτίστηκε από ειδική επιτροπή στις 13 Ιουλίου 2015 και εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 16 Μαρτίου 2016, τονίζει τη σημασία της προστασίας των παιδιών στον αθλητισμό, περιγράφοντας τις αρμοδιότητες του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού (ΚΟΑ) στη ρύθμιση του οργανωμένου αθλητισμού.
Διδάγματα που αντλήθηκαν	α/α
Μεταβιβασιμότητα	α/α
Πόροι/υποστήριξη	α/α
Πηγή	https://eurogender.eige.europa.eu/system/files/events-files/gbv-sport_online-discussion_background_note.pdf

Βέλτιστη πρακτική 3	
Τίτλος	"ΣΥΝΕΔΡΙΟ "ΟΙ ΓΥΝΑΪΚΕΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ
Χώρα/περιοχή	Κύπρος
Διάρκεια	Μάρτιος 2013
Στόχος	Ευαισθητοποίηση για τη σεξουαλική κακοποίηση και παρενόχληση στον αθλητισμό
Ομάδα-στόχος	Επιτροπή Γυναικών και Αθλητισμού του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού, ευρύ κοινό και συναφείς φορείς
Περιγραφή & αντίκτυπος	Το συνέδριο, που διοργανώθηκε από την Κυπριακή Εθνική Ολυμπιακή Ακαδημία και την Επιτροπή "Γυναίκα και Αθλητισμός" του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού, παρουσίασε έρευνες και ιδέες σχετικά με τη σεξουαλική κακοποίηση στον αθλητισμό. Η εκδήλωση αυτή οδήγησε στη σύνταξη και έγκριση ενός Κώδικα για τη σεξουαλική παρενόχληση και κακοποίηση, στην υπογραφή συστάσεων προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στην πρόταση εκπαιδευτικών εργαστηρίων και εκστρατειών ευαισθητοποίησης.

Διδάγματα που αντλήθηκαν	α/α
Μεταβιβασιμότητα	α/α
Πόροι/υποστήριξη	α/α
Πηγή	https://www.instagram.com/atheniancentaursrfc/ https://www.facebook.com/atheniancentaursrfc

Βέλτιστη πρακτική 4

Τίτλος	Ο ΠΑΝΙΩΝΙΟΣ Γ.Σ. ΣΜΥΡΝΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΟΤΙΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΕΜΦΥΛΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ
Χώρα/περιοχή	Ελλάδα
Διάρκεια	2022
Στόχος	Προώθηση μιας κουλτούρας στον ελληνικό αθλητισμό που εξαλείφει τον σεξισμό και τις διακρίσεις λόγω φύλου μέσω της εκπαίδευσης και καινοτόμων πρακτικών.
Ομάδα-στόχος	Παιδιά και έφηβοι, οι γονείς τους, οι προπονητές/τριες και το προσωπικό του Πανιωνίου.
Περιγραφή & αντίκτυπος	Η συνεργασία μεταξύ του Πανιωνίου Αθλητικού Συλλόγου και του Κέντρου Διοτίμα περιελάμβανε σεμινάρια και εργαστήρια για προπονητές/τριες, αθλητές/τριες, γονείς και προσωπικό για την αντιμετώπιση και πρόληψη της έμφυλης βίας. Η πρωτοβουλία έφτασε σε περισσότερους/ες από 30 συμμετέχοντες/ουσες και αποσκοπούσε στη δημιουργία συνεχούς κατάρτισης και μιας ειδικής ομάδας εντός του Πανιωνίου για τη συνεχή προστασία από την έμφυλη βία και την παρενόχληση.
Διδάγματα που αντλήθηκαν	α/α
Μεταβιβασιμότητα	Ο Πανιώνιος Γ.Σ. Σμύρνης, με 132 χρόνια δραστηριότητας στον ελληνικό αθλητισμό, σκοπεύει να καταστήσει αυτές τις εκπαιδεύσεις μόνιμες και να δημιουργήσει μια ομάδα εντός του σωματείου για την προστασία των αθλητών/τριών από τη σεξουαλική παρενόχληση και την έμφυλη βία.

Πόροι/υποστήριξη	Ο Πανιώνιος Γ.Σ. Σμύρνης, με την υποστήριξη της ΔΙΟΤΙΜΑ, στοχεύει στην ευαισθητοποίηση σχετικά με το φύλο, τις έμφυλες ανισότητες, την οικειότητα, την έμφυλη βία, τη σεξουαλική παρενόχληση και τη σχετική νομική προστασία. Η ΔΙΟΤΙΜΑ, που δραστηριοποιείται από το 1989, εργάζεται για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων των φύλων και την καταπολέμηση των διακρίσεων εις βάρος των γυναικών, προωθώντας την ισότητα σε όλους τους τομείς.
Πηγή	https://www.gazzetta.gr/football/2117740/panionios-katapolema-tin-emfyli-bi-a-kai-sexismo-ston-athlitismo

Βέλτιστη πρακτική 5

Τίτλος	Gwomen - Gazzetta
Χώρα/περιοχή	Ελλάδα
Διάρκεια	2022 - σε εξέλιξη
Στόχος	Πρωώθηση των γυναικών στον αθλητισμό, προώθηση της ισότητας των φύλων, της ποικιλομορφίας και της ένταξης στον αθλητικό τομέα
Ομάδα-στόχος	Γυναίκες στον αθλητισμό, αθλήτριες, προπονήτριες, αθλητικοί δημοσιογράφοι και λάτρεις του αθλητισμού
Περιγραφή & αντίκτυπος	Η πρωτοβουλία αυτή περιλαμβάνει τη διοργάνωση συνεδρίων, τη διεξαγωγή συνεντεύξεων με γυναίκες αθλήτριες και προπονήτριες και τη δημοσίευση ειδήσεων και αθλητικών άρθρων με επίκεντρο τις γυναίκες στον αθλητισμό. Τα αποτελέσματα περιλαμβάνουν αυξημένη προβολή και αναγνώριση των γυναικών στον αθλητισμό, αυξημένη ευαισθητοποίηση για την ισότητα των φύλων και την ενδυνάμωση των αθλητριών και των επαγγελματιών. Επίσης, προωθείται ο διάλογος για θέματα όπως η σεξουαλική παρενόχληση, η έμφυλη βία και η μητρότητα στον αθλητισμό.
Διδάγματα που αντλήθηκαν	α/α
Μεταβιβασιμότητα	Η πρωτοβουλία αυτή μπορεί να προσαρμοστεί και να εφαρμοστεί και σε άλλες χώρες και περιοχές για την προώθηση της ισότητας των φύλων και της ένταξης στον αθλητισμό, επειδή σπάει το κοινό στερεότυπο ότι "μόνο οι άνδρες διαβάζουν αθλητικές ειδήσεις".
Πόροι/υποστήριξη	Η πλατφόρμα του Gazzetta και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, οι συνεργασίες με αθλητικούς οργανισμούς, η στήριξη της χρηματοδότησης και η συνεργασία με γυναίκες αθλήτριες και επαγγελματίες του αθλητισμού.

Πηγή	https://www.gazzetta.gr/gwomen https://www.instagram.com/gazzettawomen/?hl=el
------	--

Βέλτιστη πρακτική 6

Τίτλος	<i>Athenian Centaurs RFC</i>
Χώρα/περιοχή	<i>Ελλάδα</i>
Διάρκεια	<i>Συνεχής</i>
Στόχος	<i>Προώθηση της ένταξης και της πολυμορφίας στον αθλητισμό, με έμφαση στα άτομα ΛΟΑΤΚΙ+.</i>
Ομάδα-στόχος	<i>ΛΟΑΤΚΙ+ αθλητές/τριες, λάτρεις του αθλητισμού και το ευρύ κοινό.</i>
Περιγραφή & αντίκτυπος	<i>Η Athenian Centaurs RFC, η πρώτη queer ομάδα ράγκμπι στην Ελλάδα, προωθεί ένα περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς, καλωσορίζοντας όλες τις ταυτότητες φύλου και τους σεξουαλικούς προσανατολισμούς. Αυτή η προσέγγιση έχει προσελκύσει την τοπική και διεθνή προσοχή, σπάζοντας τα στερεότυπα και ενθαρρύνοντας τη συμμετοχή των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων στον αθλητισμό, προωθώντας έτσι μια πιο περιεκτική αθλητική κουλτούρα.</i>
Διδάγματα που αντλήθηκαν	<i>α/α</i>
Μεταβιβασιμότητα	<i>Το μοντέλο ένταξης που εφαρμόζει το Athenian Centaurs RFC μπορεί να αναπαραχθεί από άλλες αθλητικές ομάδες και οργανισμούς τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Με την υιοθέτηση παρόμοιων στρατηγικών και αξιών, οι οργανισμοί μπορούν να προωθήσουν την ποικιλομορφία και τη συμμετοχικότητα στις αντίστοιχες αθλητικές κοινότητές τους.</i>
Πόροι/υποστήριξη	<i>α/α</i>
Πηγή	https://www.instagram.com/atheniancentaursrfc/ https://www.facebook.com/atheniancentaursrfc

Βέλτιστη πρακτική 7

Τίτλος	<i>DIF get2sport</i>
Χώρα/περιοχή	<i>Δανία</i>

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/ων και δεν αντανακλούν κατ' ανάγκη τις απόψεις και τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές (Αριθμός έργου: 101133538).

Διάρκεια	2005 - σήμερα
Στόχος	Υποστήριξη αθλητικών συλλόγων σε ευάλωτες κατοικημένες περιοχές με την ελάφρυνση του φόρτου των εθελοντών/τριών και την αύξηση της συμμετοχής των κοριτσιών, ιδίως εκείνων που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες, στον οργανωμένο αθλητισμό.
Ομάδα-στόχος	Παιδιά και νέοι/ες σε ευάλωτες κατοικημένες περιοχές με ιδιαίτερη έμφαση στα κορίτσια και τις γυναίκες που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες
Περιγραφή & αντίκτυπος	Η DIF get2sport προσαρμόζει τις προσπάθειές της στις τοπικές συνθήκες, βοηθώντας τις αθλητικές ενώσεις με την πρόσληψη αμειβόμενου προσωπικού, την αντιμετώπιση πρακτικών προκλήσεων, την προώθηση της συμμετοχής των δήμων και τη διευκόλυνση των εθνικών δικτύων ανταλλαγής γνώσεων. Η πρωτοβουλία συνεργάζεται με 25 δήμους, 53 οικιστικές περιοχές και 75 αθλητικές ενώσεις σε όλη τη Δανία. Με χρηματοδότηση 19 εκατομμυρίων δανικών κορωνών από το Ίδρυμα Nordea (2023-2025), στοχεύει στην προώθηση της συμμετοχής των κοριτσιών μέσω της ευαισθητοποίησης των γονέων, των σχολών μικρο-ποδοσφαίρου και των κοινωνικών δραστηριοτήτων. Η Guldsmeden Hotels υποστηρίζει επίσης την πρωτοβουλία με πόρους για την κατάρτιση και τη χρηματοδότηση εκδηλώσεων.
Διδάγματα που αντλήθηκαν	Η δέσμευση να δημιουργηθούν προπονητικά περιβάλλοντα χωρίς αποκλεισμούς, απαλλαγμένα από τους κανόνες του φύλου και τις πολιτισμικές προκαταλήψεις, σε συνδυασμό με τη στενή συνεργασία με τις οικογένειες, προώθησε τον κριτικό προβληματισμό και συνέβαλε στη μείωση της υπερ-εκπροσώπησης των ανδρών και της έμφυλης βίας στον αθλητισμό. Ο μακροπρόθεσμος χαρακτήρας του έργου οδήγησε πρώην γυναίκες μέλη να γίνουν προπονήτριες, ενισχύοντας τη συνοχή της πρωτοβουλίας, καλλιεργώντας τους διαπροσωπικούς δεσμούς και προωθώντας τη γυναικεία ενδυνάμωση.
Μεταβιβασιμότητα	Δεδομένου ότι το get2sport έχει σχεδιαστεί για να λειτουργεί σύμφωνα με τα ιδιαίτερα δυνατά και αδύνατα σημεία κάθε αθλητικής ένωσης, λαμβάνοντας υπόψη το πολιτιστικό υπόβαθρο και τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες των μελών της, μπορεί εύκολα να μεταφερθεί σε διάφορα παρόμοια πλαίσια εντός ή εκτός της χώρας.
Πόροι/υποστήριξη	Μετά από σχεδόν δύο δεκαετίες, το έργο έχει αναπτυχθεί σε ολόκληρη τη Δανία, με την υποστήριξη εθελοντών/τριών και σημαντική χρηματοδότηση από ιδρύματα όπως η Nordea και η Guldsmeden Hotels. Για να ξεκινήσει ένα τέτοιο έργο, είναι ζωτικής σημασίας η εξασφάλιση εθνικής και ευρωπαϊκής χρηματοδότησης και η δημιουργία δικτύου με τοπικές ΜΚΟ και αθλητικές ενώσεις. Αυτό θα επέτρεπε συνεργασίες με επίκεντρο την ένταξη, την ενσωμάτωση και την πρόληψη της έμφυλης βίας.
Πηγή	https://www.dif.dk/nyheder/2024/03/dif-get2sport-er-finalist-til-stor-eu-ligestillingspris

Βέλτιστη πρακτική 8	
Τίτλος	#Gamechanger - Ας δημιουργήσουμε μαζί μια κουλτούρα χωρίς αποκλεισμούς
Χώρα/περιοχή	Δανία
Διάρκεια	Σε εξέλιξη από το 2020
Στόχος	Προώθηση της ένταξης και του σεβασμού όλων των ταυτοτήτων φύλου και των σεξουαλικών προσανατολισμών στις αθλητικές ενώσεις της Δανίας
Ομάδα-στόχος	Αθλητικές ενώσεις και σύλλογοι που δεσμεύονται να προωθήσουν μια κουλτούρα χωρίς αποκλεισμούς και σεβασμό
Περιγραφή & αντίκτυπος	Το #Gamechanger ενθαρρύνει τις αθλητικές ενώσεις να υιοθετήσουν πρακτικές χωρίς αποκλεισμούς. Η πρωτοβουλία περιλαμβάνει μια διαδικασία τεσσάρων βημάτων για να γίνει ένας σύλλογος #Gamechanger, συμπεριλαμβανομένης της δέσμευσης του κοινού, της εξάλειψης της γλώσσας που κάνει διακρίσεις και της συμμετοχής της κοινότητας. Το πρόγραμμα έχει τύχει καλής υποδοχής, με σημαντική υποστήριξη από δανικούς αθλητικούς οργανισμούς και διασημότητες, και έχει οδηγήσει σε ορατές αλλαγές, όπως οι ειδικά σχεδιασμένες μπάλες #Gamechanger που χρησιμοποιούνται από επαγγελματικές ομάδες χάντμπολ.
Διδάγματα που αντλήθηκαν	α/α
Μεταβιβασιμότητα	Δεδομένου ότι το #Gamechanger είναι ένα πολύ καλά και εκτενώς αναπτυγμένο έργο που παρέχει διάφορες κατευθυντήριες γραμμές και εργαλεία για τις αθλητικές ενώσεις επί τόπου, θα μπορούσε εύκολα να εφαρμοστεί και σε άλλα περιβάλλοντα.
Πόροι/υποστήριξη	Η ιστοσελίδα blivgamechanger.dk προσφέρει εργαλεία και κατευθυντήριες γραμμές για τη διοίκηση, τα διοικητικά συμβούλια και τους/τις προπονητές/τριες ώστε να οικοδομήσουν μια κουλτούρα χωρίς αποκλεισμούς, φιλική προς την ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητα δομικά, στρατηγικά και πρακτικά. Περιλαμβάνει μοντέλα για την αξιολόγηση της τρέχουσας κουλτούρας και παρέχει πρόσβαση σε συμβούλους έργου για περαιτέρω υποστήριξη.
Πηγή	https://www.blivgamechanger.dk/

Βέλτιστη πρακτική 9	
Τίτλος	Διάσκεψη για την έμφυλη βία στον αθλητισμό

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/ων και δεν αντανακλούν κατ' ανάγκη τις απόψεις και τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές (Αριθμός έργου: 101133538).

Χώρα/περιοχή	Σκόπια, Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας
Διάρκεια	28 Νοεμβρίου 2017
Στόχος	Ευαισθητοποίηση και έναρξη διαλόγου σχετικά με την έμφυλη βία κατά των γυναικών στον αθλητισμό στη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας, προωθώντας την ανάπτυξη προληπτικών μέτρων και συστημάτων υποστήριξης.
Ομάδα-στόχος	Γυναίκες αθλήτριες, προπονητές/τριες, αθλητικές ομοσπονδίες και φορείς χάραξης πολιτικής.
Περιγραφή & αντίκτυπος	Το συνέδριο διοργανώθηκε από τον οργανισμό TAKT, σε συνεργασία με το Εθνικό Δίκτυο κατά της Βίας κατά των Γυναικών και της Βίας στην Οικογένεια και τον Οργανισμό Νεολαίας και Αθλητισμού, με την υποστήριξη της Πρεσβείας των ΗΠΑ στη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας, και έφερε το θέμα της έμφυλης βίας στον αθλητισμό στο προσκήνιο του δημόσιου διαλόγου. Οργανώθηκαν παρουσιάσεις, προσωπικές μαρτυρίες αθλητριών και συζητήσεις σε πάνελ, οι οποίες ενισχύθηκαν από σημαντική κάλυψη από τα μέσα ενημέρωσης.
Διδάγματα που αντλήθηκαν	Η συνεργασία είναι το κλειδί: Η επιτυχία της εκδήλωσης ανέδειξε τη σημασία των συνεργασιών μεταξύ κυβερνητικών υπηρεσιών, ΜΚΟ και πρεσβειών για την αντιμετώπιση κοινωνικών ζητημάτων. Ο ρόλος των μέσων ενημέρωσης: Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης συνέβαλαν καθοριστικά στην ευαισθητοποίηση σχετικά με την έμφυλη βία στον αθλητισμό, διευρύνοντας το πεδίο εφαρμογής και ενθαρρύνοντας τη δημόσια συζήτηση. Η δύναμη των προσωπικών μαρτυριών: Οι προσωπικές ιστορίες των αθλητών/τριών απασχόλησαν αποτελεσματικά την κοινή γνώμη και τους πολιτικούς, αναδεικνύοντας την επείγουσα ανάγκη για δράση και αλλαγή πολιτικής.
Μεταβιβασιμότητα	Η πρακτική της διοργάνωσης ενός συνεδρίου για τη συζήτηση συγκεκριμένων κοινωνικών ζητημάτων στον αθλητισμό μπορεί να επαναληφθεί και σε άλλα περιβάλλοντα ή χώρες. Μπορεί να χρειαστούν προσαρμογές με βάση τις πολιτισμικές, κοινωνικές και νομικές διαφορές σε άλλα περιβάλλοντα.
Πόροι/υποστήριξη	Η εφαρμογή μιας παρόμοιας πρακτικής θα απαιτούσε χρηματοδότηση για την υλικοτεχνική υποδομή των εκδηλώσεων, τις αμοιβές εμπειρογνομόνων και ομιλητών και τις δραστηριότητες προώθησης. Οι συνεργασίες με τοπικές ΜΚΟ, κυβερνητικούς φορείς και διεθνείς οργανισμούς μπορούν επίσης να παρέχουν την απαραίτητη υποστήριξη και αξιοπιστία.

Πηγή	TAKT - Together Advancing Common Trust Конференција на тема „Родовο-базувано насилство во спорт“! Ве очекуваме! Пресβεја των ΗΠΑ στη Μακεδονία Facebook
------	---

Βέλτιστη πρακτική 10	
Τίτλος	Σεξουαλική παρενόχληση γυναικών που ασχολούνται με τον αθλητισμό αναψυχής
Χώρα/περιοχή	Σκόπια, Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας
Διάρκεια	5 Δεκεμβρίου 2019
Στόχος	Ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σεξουαλική παρενόχληση των γυναικών στα αθλήματα αναψυχής και απαίτηση πρακτικών βελτιώσεων της ασφάλειας
Ομάδα-στόχος	Γυναίκες που ασχολούνται με τον αθλητισμό αναψυχής, τοπικές αρχές, διαχειριστές δημόσιων χώρων και το ευρύ κοινό
Περιγραφή & αντίκτυπος	Η συζήτηση πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια των 16 Ημερών Ακτιβισμού και συμμετείχαν τέσσερις αθλήτριες που εξιστόρησαν τις εμπειρίες τους από παρενοχλήσεις. Ανέδειξε θέματα ασφάλειας, οδηγώντας σε μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση του κοινού και ενδεχομένως επηρεάζοντας συστάσεις πολιτικής για τη βελτίωση των μέτρων ασφαλείας στους δημόσιους χώρους.
Διδάγματα που αντλήθηκαν	Η συζήτηση στο πάνελ αποκάλυψε θεμελιώδεις γνώσεις. Οι προσωπικές μαρτυρίες ανέδειξαν αποτελεσματικά την παρενόχληση, καθιστώντας το πρόβλημα πιο απτό και επείγον, διεγείροντας τη συζήτηση για την αλλαγή. Η εστίαση στη δημόσια ασφάλεια υπογράμμισε την ανάγκη για βασικά μέτρα, όπως καλύτερος φωτισμός και περιπολίες. Η συνεργασία με το Εθνικό Δίκτυο κατά της Βίας και η ευθυγράμμιση με τις 16 Ημέρες Ακτιβισμού έδειξαν πώς οι συνεργασίες μπορούν να ενισχύσουν τις προσπάθειες συνηγορίας και να επεκτείνουν την εμβέλεια της εκστρατείας.
Μεταβιβασιμότητα	Η μορφή μιας συζήτησης σε πάνελ που επικεντρώνεται σε συγκεκριμένα θέματα, όπως η σεξουαλική παρενόχληση στον αθλητισμό αναψυχής, μπορεί να προσαρμοστεί και να επαναληφθεί σε άλλα πλαίσια. Ενδέχεται να χρειαστούν προσαρμογές για την αντιμετώπιση των τοπικών συνθηκών και των ειδικών αναγκών του κοινού-στόχου σε διαφορετικά περιβάλλοντα.
Πόροι/υποστήριξη	Η διοργάνωση μιας παρόμοιας συζήτησης θα απαιτούσε υλικοτεχνικό σχεδιασμό, συμπεριλαμβανομένης της εξασφάλισης ενός χώρου, της οργάνωσης ομιλητών και της διεξαγωγής ενημερωτικών εκδηλώσεων. Η υποστήριξη από τοπικές ομάδες υπεράσπισης και ενδεχομένως η

	χρηματοδότηση από χορηγούς ή εταίρους θα ήταν ζωτικής σημασίας για την υλοποίηση.
Πηγή	https://www.facebook.com/TAKT.ngo/posts/pfbid0NTqUT2VUS1fvrRsajY9h3f1ME5jBhtxwaWTnfjxBKhWmrrp3kvEENhEtVv61NFarQl

Βέλτιστη πρακτική 11	
Τίτλος	Δημιουργία χώρων χωρίς αποκλεισμούς. Προώθηση της συμμετοχής ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας στον αθλητισμό
Χώρα/περιοχή	Ιταλία
Διάρκεια	Σε εξέλιξη από το 2019
Στόχος	Αντιμετώπιση της υπο-εκπροσώπησης των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων στον αθλητισμό και καταπολέμηση των διακρίσεων και του αποκλεισμού εντός της αθλητικής κοινότητας
Ομάδα-στόχος	ΛΟΑΤΚΙ+ αθλητές/τριες και άτομα που συμμετέχουν σε αθλητικούς οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων αθλητών/τριών, προπονητών/τριών, διοικητικών στελεχών και προσωπικού υποστήριξης
Περιγραφή & αντίκτυπος	Η πρακτική αυτή περιλαμβάνει τη διεξαγωγή εργαστηρίων και εκπαιδευτικών σεμιναρίων για την ευαισθητοποίηση σε θέματα ΛΟΑΤΚΙ+ και την προώθηση της συμμετοχικότητας, την ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών κατά των διακρίσεων, την αύξηση της προβολής των αθλητών/τριών ΛΟΑΤΚΙ+ μέσω εκστρατειών και μέσων ενημέρωσης και τη δημιουργία δικτύων υποστήριξης εντός των αθλητικών οργανισμών. Οι προσπάθειες αυτές έχουν οδηγήσει σε μεγαλύτερη προβολή και αποδοχή των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων στον αθλητισμό, σε μείωση των διακρίσεων και σε βελτίωση της ευημερίας και της συμμετοχής των ΛΟΑΤΚΙ+ αθλητών/τριών.
Διδάγματα που αντλήθηκαν	Σημασία της εκπαίδευσης: Η ολοκληρωμένη εκπαίδευση και τα προγράμματα ευαισθητοποίησης είναι απαραίτητα για την προώθηση της κατανόησης και της αποδοχής των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων στον αθλητισμό. Εφαρμογή πολιτικής: Η αποτελεσματική επιβολή των πολιτικών κατά των διακρίσεων είναι ζωτικής σημασίας για τη δημιουργία ενός πραγματικά χωρίς αποκλεισμούς αθλητικού περιβάλλοντος. Κοινοτική δέσμευση: Η οικοδόμηση ισχυρών κοινοτικών δικτύων και συνεργασιών είναι το κλειδί για τη διατήρηση των προσπαθειών προώθησης της ένταξης των ΛΟΑΤΚΙ+ στον αθλητισμό.
Μεταβιβασιμότητα	Η πρακτική μπορεί να προσαρμοστεί και να αναπαραχθεί σε άλλες χώρες ή περιοχές με παρόμοιες προκλήσεις που σχετίζονται με την ένταξη των ΛΟΑΤΚΙ+ στον αθλητισμό. Ωστόσο, κατά την εφαρμογή και προσαρμογή

	της πρακτικής θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα πολιτιστικά και κοινωνικά πλαίσια.
Πόροι/υποστήριξη	α/α
Πηγή	Έκθεση έργου Outsport: LGBTQI+ ατόμων στον αθλητισμό

Βέλτιστη πρακτική 12	
Τίτλος	Πρωώθηση της ένταξης LGBTQI+ μέσω των αθλητικών ομάδων Arcigay
Χώρα/περιοχή	Ιταλία
Διάρκεια	Σε εξέλιξη από το 2008
Στόχος	Δημιουργία περιβαλλόντων χωρίς αποκλεισμούς και υποστήριξης για τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα στον αθλητισμό, προώθηση της συμμετοχής τους και καταπολέμηση των διακρίσεων με βάση τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου.
Ομάδα-στόχος	ΛΟΑΤΚΙΑ+ άτομα, συμπεριλαμβανομένων αθλητών/τριών, προπονητών/τριών και ενθουσιωδών αθλητών/τριών, σε διάφορους αθλητικούς κλάδους στην Ιταλία
Περιγραφή & αντίκτυπος	Η πρακτική αυτή περιλαμβάνει τη δημιουργία αθλητικών ομάδων στο πλαίσιο της Arcigay, της κύριας ιταλικής οργάνωσης ΛΟΑΤΚΙ+, σε διάφορες πόλεις. Η πρωτοβουλία περιλαμβάνει την ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών χωρίς αποκλεισμούς, τη διοργάνωση τακτικών αθλητικών δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων και την υλοποίηση εκστρατειών ευαισθητοποίησης. Η πρωτοβουλία συνεργάζεται επίσης με τοπικούς αθλητικούς συλλόγους, εθνικές αθλητικές ομοσπονδίες και οργανώσεις ΛΟΑΤΚΙ+ για να επεκτείνει την εμβέλεια και τον αντίκτυπό της.
Διδάγματα που αντλήθηκαν	Αυξημένη συμμετοχή: Σημαντική αύξηση της συμμετοχής ΛΟΑΤΚΙΑ+ ατόμων στον αθλητισμό, με πολλούς να αισθάνονται πιο άνετα και να υποστηρίζονται. Ενισχυμένη ορατότητα: Μεγαλύτερη προβολή των ΛΟΑΤΚΙΑ+ αθλητών/τριών και αθλητριών, αμφισβήτηση των στερεοτύπων και προώθηση της ποικιλομορφίας στην αθλητική κοινότητα. Υιοθέτηση πολιτικής: Υιοθέτηση πολιτικών χωρίς αποκλεισμούς και μέτρων κατά των διακρίσεων από τους συνεργαζόμενους αθλητικούς οργανισμούς και συλλόγους.
Μεταβιβασιμότητα	Το μοντέλο των αθλητικών ομάδων Arcigay μπορεί να προσαρμοστεί και να αναπαραχθεί σε άλλες περιοχές ή χώρες με παρόμοιες προκλήσεις στην προώθηση της ένταξης των ΛΟΑΤΚΙΑ+ στον αθλητισμό. Συνιστάται η προσαρμογή με βάση τα τοπικά πολιτιστικά και κοινωνικά πλαίσια.

Πόροι/υποστήριξη	<i>Χρηματοδότηση: εξασφάλιση χρηματοδότησης από κυβερνητικούς φορείς, ιδιώτες χορηγούς και οργανώσεις υπεράσπισης της ΛΟΑΤΚΙ+ για την υποστήριξη δραστηριοτήτων και πρωτοβουλιών. Εμπειρία: Συνεργασία με εμπειρογνώμονες σε θέματα ΛΟΑΤΚΙΑ+, ποικιλομορφίας και ένταξης για την παροχή καθοδήγησης και κατάρτισης. Εθελοντική υποστήριξη: Προσέλκυση εθελοντών/τριών από την κοινότητα ΛΟΑΤΚΙΑ+ και συμμάχων για την υποστήριξη της οργάνωσης και της υλοποίησης των δραστηριοτήτων.</i>
Πηγή	Arcigay Sport - Ιταλική Ένωση LGBTQI+

4. Υπάρχουσες νομικές ή μη νομικές συστάσεις, απαντήσεις ή πρακτικές για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας στον αθλητισμό, εκτός από τις καλές πρακτικές

Προσπάθειες για την αντιμετώπιση της βίας κατά των ατόμων που αθλούνται εξελίσσονται στην Κύπρο, την Ελλάδα, τη Δανία, τη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας και την Ιταλία- κάθε χώρα έχει αναλάβει σημαντικές πρωτοβουλίες, αν και με διαφορετικό βαθμό προόδου.

Στην **Κύπρο**, ο [Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού](#), σε συνεργασία με τοπικούς συλλόγους, προωθεί την πρόληψη της έμφυλης βίας μέσω ολοκληρωμένων πολιτικών και στοχευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Οι προσπάθειες αυτές αποσκοπούν στη δημιουργία ασφαλέστερων αθλητικών περιβαλλόντων, αντανακλώντας μια προληπτική στάση στην αντιμετώπιση του προβλήματος.

Ομοίως, η **Ελλάδα** υλοποιεί αξιόλογες πρωτοβουλίες, όπως το [σχέδιο ETHOS](#). Η πρωτοβουλία αυτή προωθεί την ευαισθητοποίηση και την πρόληψη μέσω μιας σειράς εργαστηρίων και εκδηλώσεων. Επιπλέον, η [Ελληνική Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης](#), η [ΠΑΕ Παναθηναϊκός](#) και η [πλατφόρμα #MeNow MeToo](#) διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην υποστήριξη των θυμάτων και την προάσπιση της σεξουαλικής βίας. Αυτές οι συλλογικές δράσεις υπογραμμίζουν τη δέσμευση της Ελλάδας για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας.

Στη **Δανία**, το Υπουργείο Εξωτερικών ανέδειξε στρατηγικές για τη βελτίωση της ασφάλειας και της ένταξης των ΛΟΑΤΚΙ+. Οι πρόσφατες επικαιροποιήσεις των νομικών κατηγοριών αντιμετωπίζουν πλέον ρητά τα εγκλήματα μίσους κατά των διαφυλικών και ίντερσεξ ατόμων. Οι αλλαγές αυτές αντικατοπτρίζουν την ευρύτερη δέσμευση της Δανίας να βελτιώσει την προστασία και να προωθήσει ένα περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς.

Αντίθετα, το νομικό πλαίσιο στη **Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας** περιλαμβάνει τον νόμο για την πρόληψη και την προστασία από τις διακρίσεις και το καταστατικό της Ολυμπιακής Επιτροπής, τα οποία αντιμετωπίζουν τις διακρίσεις που σχετίζονται με τον αθλητισμό. Ωστόσο, η ενσωμάτωση της ισότητας των φύλων στις αθλητικές πολιτικές εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση. Παρά τις εν λόγω νομικές διατάξεις, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για την πλήρη εφαρμογή και επιβολή μέτρων για την ισότητα των φύλων.

Η προσέγγιση της **Ιταλίας** χαρακτηρίζεται από την εφαρμογή εθνικών νόμων και ειδικών αθλητικών κανονισμών που απαγορεύουν τις διακρίσεις λόγω φύλου. Επιπλέον, η Ιταλία έχει αναπτύξει διάφορες πολιτικές και προγράμματα κατάρτισης για την πρόληψη της έμφυλης βίας και την υποστήριξη των θυμάτων. Η συνεχής συνεργασία και η συλλογή δεδομένων είναι ζωτικής σημασίας για την τελειοποίηση των απαντήσεων και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας αυτών των μέτρων.

Σε όλες αυτές τις χώρες, αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο η ανάγκη για ολοκληρωμένες και διαθεματικές προσεγγίσεις για την καταπολέμηση της βίας στον τομέα του αθλητισμού. Αυτή η αυξανόμενη συνειδητοποίηση υπογραμμίζει διάφορες σημαντικές αλλαγές:

Πρώτον, δίνεται αυξημένη έμφαση στην υιοθέτηση **ολοκληρωμένων στρατηγικών** που δεν είναι μόνο εκτεταμένες αλλά και πολύπλοκα προσαρμοσμένες για την αντιμετώπιση των διαφόρων μορφών βίας που μπορεί να εμφανιστούν σε αθλητικά περιβάλλοντα. Οι στρατηγικές αυτές εξελίσσονται ώστε να λαμβάνουν υπόψη τους πολύπλοκους τρόπους με τους οποίους παράγοντες όπως η εθνικότητα, η σεξουαλικότητα και η αναπηρία διασταυρώνονται με την έμφυλη βία, με στόχο την παροχή μιας πιο διαφοροποιημένης απάντησης.

Δεύτερον, η σημασία της **συνεχιζόμενης έρευνας** έχει γίνει πιο έντονη. Η έρευνα αυτή επικεντρώνεται στην αποκάλυψη προτύπων βίας, στην κατανόηση των ξεχωριστών εμπειριών των διαφόρων ομάδων εντός της αθλητικής κοινότητας και στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των υφιστάμενων μέτρων. Αυτή η δέσμευση για συνεχή έρευνα διασφαλίζει ότι οι παρεμβάσεις βασίζονται σε στέρεα στοιχεία και μπορούν να προσαρμόζονται στις αναδυόμενες προκλήσεις.

Επιπλέον, δίνεται μεγάλη έμφαση στην **ανάπτυξη πολιτικής**. Διαμορφώνονται ισχυρές πολιτικές που παρέχουν σαφείς κατευθυντήριες γραμμές για την πρόληψη, την αναφορά και την αντιμετώπιση της βίας σε αθλητικά περιβάλλοντα. Οι πολιτικές αυτές δίνουν επίσης έμφαση στη δημιουργία αποτελεσματικών μηχανισμών λογοδοσίας και στη διασφάλιση της ύπαρξης συστημάτων

υποστήριξης για την παροχή βοήθειας στα θύματα και την προώθηση ασφαλέστερων αθλητικών περιβαλλόντων.

Η ενεργός **συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών - συμπεριλαμβανομένων** των αθλητών/τριών, των προπονητών/τριών, των διοικητικών στελεχών και των ομάδων υπεράσπισης - αναγνωρίζεται πλέον ως ζωτικής σημασίας. Η εμπλοκή αυτών των ενδιαφερομένων συμβάλλει στην προώθηση μιας συλλογικής προσπάθειας για τη δημιουργία ασφαλέστερων και πιο συμμετοχικών αθλητικών περιβαλλόντων.

Από κοινού, οι προσπάθειες αυτές αντανakλούν μια συντονισμένη ώθηση προς την αντιμετώπιση των πολύπλευρων προκλήσεων της βίας λόγω φύλου στον αθλητισμό, με στόχο την ενίσχυση της ασφάλειας και της συμμετοχικότητας στον τομέα.

IV. Συμπεράσματα

Τα αποτελέσματα από την Κύπρο, την Ελλάδα, τη Δανία, τη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας και την Ιταλία αποκαλύπτουν διαφορετικές εθνικές αντιδράσεις για την έμφυλη βία στον αθλητισμό, οι οποίες διαμορφώνονται από το νομοθετικό, πολιτιστικό και κοινωνικό πλαίσιο. Αναδύονται κοινά θέματα, όπως η ανάγκη βελτίωσης των μέτρων πρόληψης, της εφαρμογής της πολιτικής, της εκπαίδευσης και των συστημάτων υποστήριξης χωρίς αποκλεισμούς, αν και υπάρχουν σημαντικές περιφερειακές διαφορές.

Κάθε χώρα έχει σημειώσει πρόοδο στην αντιμετώπιση της έμφυλης βίας σε εθνικό επίπεδο. Η Κύπρος, η οποία κατατάσσεται κάτω από τον μέσο όρο του Δείκτη Ισότητας των Φύλων της ΕΕ, διαθέτει τομεακή νομοθεσία για τη βία, αλλά δε διαθέτει ολοκληρωμένη νομοθεσία για την ισότητα των φύλων. Η Ελλάδα διαθέτει ένα ευρύ ρυθμιστικό πλαίσιο, αλλά αντιμετωπίζει προβλήματα με την ένταξη, ιδίως για τα μη δυαδικά άτομα, γεγονός που εμποδίζει τις ευρύτερες προσπάθειες για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας. Η προοδευτική φήμη της Δανίας έρχεται σε αντίθεση με τις επίμονες ανισότητες μεταξύ των φύλων και τα υψηλά επίπεδα βίας, γνωστό ως "σκανδιναβικό παράδοξο". Η Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας αντιμετωπίζει ευρέως διαδεδομένη έμφυλη βία, παρά τους ισχυρούς νόμους της, και οι νομικές εξελίξεις της Ιταλίας δεν έχουν αποτρέψει τα υψηλά ποσοστά ενδοοικογενειακής βίας και γυναικοκτονιών, ενώ η κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+ εξακολουθεί να προστατεύεται ανεπαρκώς.

Στον αθλητισμό, η έμφυλη βία είναι ευρέως διαδεδομένη σε όλες τις χώρες και πλήττει τους/τις αθλητές/τριες, ιδίως τις γυναίκες, τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα και τις μειονότητες. Οι έρευνες αναδεικνύουν προβλήματα όπως η λεκτική, σωματική και ψυχολογική βία, με τις γυναίκες και την κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+ να είναι ιδιαίτερα ευάλωτες. **Οι πατριαρχικές νόρμες, οι ανισορροπίες εξουσίας και οι κοινωνικές πιέσεις** επιδεινώνουν το πρόβλημα, εκδηλώνοντας τα πάντα, από διακριτική μεταχείριση και παρενόχληση μέχρι αποκλεισμό από ευκαιρίες. Σε όλες τις χώρες, οι ερωτηθέντες/εισες σημείωσαν την **ανεπάρκεια των υφιστάμενων μηχανισμών καταγγελίας**, την **έλλειψη ολοκληρωμένης κατάρτισης** και την **ανεπαρκή εφαρμογή των υφιστάμενων νόμων**. Η **διατομεακότητα** - συχνά άγνωστη στους/στις συμμετέχοντες/ουσες στις συνεντεύξεις και τις ομάδες εστίασης - αναγνωρίστηκε ως ζωτικής σημασίας, καθώς οι αθλητές/τριες αντιμετωπίζουν σύνθετες διακρίσεις με βάση το φύλο, τη φυλή, την οικονομική κατάσταση και τη σεξουαλική ταυτότητα.

Οι **συστάσεις** για την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας στον αθλητισμό υπογραμμίζουν την ανάγκη για εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες, όπως η υποχρεωτική **εκπαίδευση και τα σεμινάρια ευαισθητοποίησης** για τους/τις αθλητές/τριες, τους/τις

προπονητές/τριες και το προσωπικό, καθώς και για **ισχυρότερες πολιτικές και καλύτερα συστήματα υποστήριξης**. Ζητούν επίσης την καθιέρωση **σαφών, διαφανών και επιβεβλημένων μηχανισμών αναφοράς**. Προτάθηκαν επίσης **τεχνολογικές καινοτομίες**, όπως οι πλατφόρμες ανώνυμης αναφοράς, για να καταστεί η αναφορά ασφαλέστερη και πιο προσιτή. Πολλοί/ές ερωτηθέντες/είσες στην έρευνα πεδίου πρότειναν **την αύξηση της προβολής και της ενσωμάτωσης** μέσω εκστρατειών στα μέσα ενημέρωσης, **προτύπων και συμμετοχής της κοινότητας**. Επίσης, οι πρωτοβουλίες θα πρέπει να αντιμετωπίσουν την ανάγκη για **ασφαλείς φυσικούς χώρους στις αθλητικές εγκαταστάσεις, βελτιωμένη ηγεσία και πολιτικές** που προωθούν ένα περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς για όλους/ες τους/τις αθλητές/τριες.

Παρόλο που ορισμένες χώρες, όπως η Κύπρος και η Ελλάδα, έχουν σημειώσει πρόοδο στην ανάπτυξη πολιτικών και νομικής προστασίας, παραμένει ένα σημαντικό χάσμα μεταξύ θεωρίας και πράξης. Η Δανία, παρά τα υψηλά επίπεδα ισότητας των φύλων, αντιμετωπίζει προβλήματα εφαρμογής και ευαισθητοποίησης, ενώ χώρες όπως η Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας και η Ιταλία παλεύουν με τη βαθιά ριζωμένη βία, ιδίως κατά των γυναικών και των ΛΟΑΤΚΙ+ κοινοτήτων. Σε όλα τα έθνη, οι συστημικές ανεπάρκειες και τα πολιτισμικά εμπόδια εμποδίζουν την πρόοδο, καθιστώντας σαφές ότι οι πολύπλευρες, χωρίς αποκλεισμούς και διαρκείς προσπάθειες είναι απαραίτητες για την καταπολέμηση της έμφυλης βίας στον αθλητισμό.

Αναγνωρίζοντας αυτά τα κενά, η επόμενη φάση του έργου SPORT GVP έχει σχεδιαστεί για την άμεση αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων. Θα αναπτυχθεί ένα **ολοκληρωμένο σύνολο μαθησιακών πόρων και εργαλείων** για την ανάπτυξη της ικανότητας των επαγγελματιών του αθλητισμού να αντιμετωπίζουν την έμφυλη βία στο πλαίσιο του αθλητισμού. Αυτοί οι πόροι όχι μόνο θα βελτιώσουν την κατανόηση των θεμάτων φύλου, αλλά και θα ενδυναμώσουν τους/τις επαγγελματίες του αθλητισμού, τους/τις προπονητές/τριες και τους/τις διευθυντές/τριες να αναγνωρίζουν και να ανταποκρίνονται αποτελεσματικότερα στα επεισόδια βίας. Αυτή η προσέγγιση είναι ζωτικής σημασίας για να διασφαλιστεί ότι η αποκτηθείσα γνώση μεταφράζεται σε δράση στο πεδίο.

V. Αναφορές

Amodeo, A. L., Antuoni, S., Claysset, M., & Esposito, C. (2020). Traditional male role norms and sexual prejudice in sport organizations: A focus on Italian sport directors and coaches. *Social Sciences*, 9(12), 218.

Amodeo, A. L., Esposito, C., Vitelli, R., & Scandurra, C. (2020). Gender differences in homophobic attitudes among Italian young people: Discrimination as a norm. *Journal of Homosexuality*, 67(1), 1-18.

Arcigay. (n.d.). Omofobia, transfobia e salute delle persone LGBT in Italia. Retrieved from <https://www.arcigay.it/report-omofobia-transfobia/>

Associazione Italiana di Psicologia dello Sport (AIPS). (2020). *La psicologia dello sport e la comunità LGBTQIA+: Studi e ricerche*. Firenze: AIPS.

Basket.gr. (n.d.). Elite League: Έρρικος Ντύναν Α1 Γυναικών Strong Me ενώνουν τις δυνάμεις τους κατά της έμφυλης βίας. Retrieved from <https://www.basket.gr/ellinika/eidhseis/elite-league-errikos-ntyndan-a1-gynaikon-kai-strong-me-enon/>

Basket.gr. (n.d.). Το ΟΠΑΠ Κύπελλο Ανδρών και Γυναικών στέλνει το μήνυμα: #endviolence. Retrieved from <https://www.basket.gr/slider/to-opap-kypello-andron-kai-gynaikon-st/>

Brackenridge, C. (2015). Changing the Culture of Sport: Towards an Organizational Understanding of the Mechanisms of Cultural Change. *Sport Management Review*, 18(1), 1-10.

Breaking barriers: the LGBTQIA+ community. (n.d.). Sport. <https://sport.ec.europa.eu/news/breaking-barriers-the-lgbtqia-community>

Bringer, J. D., Brackenridge, C. H., Johnston, L. H., & Cockburn, C. (2019). *Tackling abuse in sport: A conceptual framework for research and action*. Routledge.

Chroni, S. & Fasting, K. (2009). Prevalence of male sexual harassment among female sports participants in Greece. *Inquiries in sport and physical education*, 7, 288-296. http://old.pe.uth.gr/hape/images/stories/emag/vol7_3/hape364.pdf

Chroni, S. A., & Kavoura, A. (2022). From Silence to Speaking Up About Sexual Violence in Greece: Olympic Journeys in a Culture That Neglects Safety. *Frontiers in psychology*, 13, 862450. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.862450>

City.sigmalive.com. (2021). Ο Παναϊτωλικός έστειλε ένα έκπληκτο μήνυμα κατά της έμφυλης βίας. Retrieved from <https://city.sigmalive.com/article/2021/12/21/o-panaitolikos-esteile-ena-ekhero-menuuma-k-ata-tes-emphules-bias/>

Copenhagen 2021. (n.d.) Report highlights discrimination against Danish LGBTI+ athletes. <https://copenhagen2021.com/report-highlights-discrimination-against-danish-lgbti-athletes/>

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/ων και δεν αντανακλούν κατ' ανάγκη τις απόψεις και τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές (Αριθμός έργου: 101133538).

Council of Europe. (2022). What Is Gender-Based Violence? Gender Matters. www.coe.int/en/web/gender-matters/what-is-gender-based-violence

Cyprus Sports Organization. (n.d.). Ευημερία και προστασία στον αθλητισμό [Webpage]. Cyprus Sports Organization. <https://cyprussports.org/activity/%CE%B5%CF%85%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%AF%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%AF%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%B1%CE%B8%CE%BB%CE%B7%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC/>

Danish Policy on Domestic Violence | EUCPN. Eucpn.org, eucpn.org/document/danish-policy-on-domestic-violence

Dansk Boldspil-Union. (2020). *Diversiteten i Dansk fodbold: En undersøgelse med fokus på alder, køn, indkomst, uddannelseslængde, etnicitet og seksualitet*. https://www.dbu.dk/media/o24ehjk1/dbu_diversiteten_i_dansk_fodbold_2020.pdf

DBU (January 2023). *Nyt fokus på køn i dansk fodbold*. Accessed 6/04-2024 at: <https://www.dbu.dk/nyheder/2023/januar/nyt-fokus-paa-koen-i-dansk-fodbold/>

DBU. n.d. *Strategi for piger og kvinder i dansk fodbold*. Accessed 8/04-2024 at <https://www.dbu.dk/samfundsansvar/diversitet/piger-og-kvinder/pige-og-kvindestrategi/>

DGI. (n.d.) Flere piger og kvinder i idrætsforeninger. <https://www.dgi.dk/foreningsledelse/min-landsdelsforening/dgi-storkoebenhavn/projekter/flere-piger-og-kvinder-i-forening>

DIF. (2021). *Inklusion af transkønnede, interkønnede og non-binære i idrætten - anbefalinger til specialforbund og idrætsforeninger*. <https://www.dif.dk/inklusion-af-forskellige-koensidentiteter-i-idraet>

EuroMed Rights. (n.d.). Situation report on discriminations against women in Cyprus. chrome-extension://efaidnbnmnibpcjpcglclefindmkaj/https://euromedrights.org/wp-content/uploads/2023/03/Factsheet-Cyprus_EN.pdf

European Commission. (n.d.). [Study on Gender-based violence in Sport](#)

European Commission. (n.d.). What is gender-based violence? https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-based-violence/what-gender-based-violence_en#gender-based-violence-gbv-by-definition.

European Institute for Gender Equality. (n.d.). Forms of violence. <https://eige.europa.eu/gender-based-violence/what-is-gender-based-violence/forms-of-violence>

European Institute for Gender Equality. (2024). Cyprus. https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/countries/cyprus?language_content_entity=en

European Institute for Gender Equality. Combating Violence against Women: Denmark. eige.europa.eu/publications-resources/publications/combating-violence-against-women-denmark?language_content_entity=en

European Institute for Gender Equality. (2015). Denmark - Intimate Partner Violence. eige.europa.eu/gender-based-violence/regulatory-and-legal-framework/legal-definitions-in-the-eu/denmark-intimate-partner-violence?language_content_entity=en

European Union Agency for Fundamental Rights. A Long Way to Go for LGBTI Equality. fra.europa.eu/en/publication/2020/eu-lgbti-survey-results

European Union Agency for Fundamental Rights. (n.d.). LGBTI survey country data: North Macedonia. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/lgbti-survey-country-data_north_macedonia.pdf

EU Fundamental Rights Agency (FRA). (2020). A long way to go for LGBTI equality. Retrieved from <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/eu-lgbti-survey-results>

European Commission. (2016). *Study on Gender-Based Violence in Sports*. doi:10.2766/501661

European Gay and Lesbian Sport Federation (EGLSF). (2019). Discrimination in sport: Annual report. Bruxelles: EGLSF.

European Union Agency for Fundamental Rights. (2014). Violence against women: An EU-wide survey. Publications Office of the European Union.

Family Planning Association Cyprus. (2024). Research Report [PDF]. https://www.familyplanning.org.cy/wp-content/uploads/2024/03/Research-Report_GR-1.pdf

Fasting, K. & Chroni, S. & Knorre, N. (2012). The experiences of sexual harassment in sport and education among European female sports science students. *Sport Education and Society - SPORT EDUC SOC.* 19. 1-16. 10.1080/13573322.2012.660477. Retrieved from <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13573322.2012.660477>

Fasting, K., & Brackenridge, C. (2009). Coaches, sexual harassment and education. *Sport, Education and Society*, 14(1), 21-35.

Fischetto, G., & Gualtieri, A. (2020). Transgender athletes and sport: Barriers and opportunities in the Italian context. *Journal of Sport and Social Issues*, 44(5), 560-574.

FRA. *Violence against Women: An EU-Wide Survey Main Results*. European Union Agency for Fundamental Rights, 2014.

Gay Help Line. (n.d.). Rapporto annuale. Retrieved from <https://www.gayhelpline.it/>

Gazzetta Ufficiale. (2001). Legge 4 aprile 2001, n. 154: Misure contro la violenza nelle relazioni familiari. Retrieved from <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2001/04/09/001G0154/sg>

Gazzetta Ufficiale. (2019). Legge 19 luglio 2019, n. 69: Modifiche al codice penale, al codice di procedura penale e altre disposizioni in materia di tutela delle vittime di violenza domestica e di genere. Retrieved from <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2019/07/25/19G00076/sg>

Gender Equality Index | 2023 | CY | European Institute for Gender Equality. (2024, March 11). European Institute for Gender Equality. <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2023/country/CY>

Gender Equality Index 2023: Towards a Green Transition in Transport and Energy. *European Institute for Gender Equality*, 24 Oct. 2023, eige.europa.eu/publications-resources/publications/gender-equality-index-2023-towards-green-transition-transport-and-energy

Gender Equality Index. Retrieved from <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2023>

Geneva International Centre for Justice (2022). GICJ positions and opinions, Gender violence in Greece by Georgia Perathoraki. <https://www.gicj.org/positionsopinions/gicj-positions-and-opinions/2426-gender-violence-in-greece>

ILGA-Europe. (2024). Greece: Country Ranking 2024. <https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/2024/greece.pdf>

ISTAT. (2016). La popolazione omosessuale nella società italiana. <https://www.istat.it/it/archivio/168675>

ISTAT. (2019). Indagine sulla violenza di genere. <https://www.istat.it/it/archivio/156129>

ISTAT. (2022). La violenza contro le donne dentro e fuori la famiglia. https://www.istat.it/it/files/2022/11/Violenza-sulle-donne_2022.pdf

Istituto Nazionale di Statistica (ISTAT). (2021). *Le differenze di genere nello sport: Statistiche 2021*. Roma: ISTAT.

John, Arshu, & M. Matskevich. How Sexual Violence in Denmark Exposes the Myth of Its Gender Equality. ereb.eu/story/how-sexual-violence-in-denmark-exposes-the-myth-of-its-gender-equality/

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συγγραφέα/ων και δεν αντανακλούν κατ' ανάγκη τις απόψεις και τις γνώμες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές (Αριθμός έργου: 101133538).

Kefi-Chatzichamperi, E., & Kamberidou, I. (2021). THE NATIONAL ACTION PLAN FOR GENDER EQUALITY: WOMEN, SPORTS AND MILITARY INSTITUTIONS. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, 7(3). Doi: <http://dx.doi.org/10.46827/ejpe.v7i3.3959>

Kirkwood, S., & Mallett, S. (2017). Conceptualizing and addressing abuse in sport: An institutional response. *Journal of Sport Management*, 31(1), 1-15.

Kultur Ministeriet. (2020). Udfordringer & barrierer blandt Lgbti+ personer i idrætsforeninger.

<https://lgbt.dk/wp-content/uploads/2021/10/Rapport - Udfordringer og barrierer blandt LGBTI 2020.pdf>

Lang, M., Mergaert, L., Arnaut, C., & Vertommen, T. (2021). Gender-based violence in sport: Prevalence and problems. *European Journal for Sport and Society*, 20(1), 57–78. <https://doi.org/10.1080/16138171.2021.2003057>

Lang, M., Mergaert, L., Arnaut, C., & Vertommen, T. (2023). Gender-based violence in sport: prevalence and problems. *European Journal for Sport and Society*, 20(1), 57-78.

Leine, M., Mikkelsen, H. H., & Sen, A. (2019). ‘Danish women put up with less’: Gender equality and the politics of denial in Denmark. *European Journal of Women’s Studies*, 27(2), 181–195. <https://doi.org/10.1177/1350506819887402>

LGBTI Equal Rights Association for Western Balkans and Turkey. (2023, October). Infographic: Access to justice for LGBTIQ people in North Macedonia (in Macedonian language). <https://lgbti-era.org/wp-content/uploads/2023/10/Infographic-Access-to-Justice-for-LGBTIQ-People-in-North-Macedonia-in-Macedonian-language.pdf>

Macedonian Helsinki Committee. (n.d.). Обуки за родова еднаквост за претставнички на спортски федерации [Gender equality trainings for representatives of sports federations].

<https://mhc.org.mk/news/obuki-za-rodova-ednakvost-za-pretstavnichki-na-sportski-federacii/>

Meduza. (n.d.). Трчаш како девојче: Заговорот на тишината [You run like a girl: The conspiracy of silence]. *Fem* 101. <https://meduza.mk/fem-101/trchash-kako-devo%D1%98che-zagovorot-na-tishinata/>

#MeNow_MeToo (February 2022). Δελτίο Τύπου – Press Release #MeNow_MeToo. Retrieved from https://menowmetoo.gr/δελτίο-τύπου-menow_metoo

Menowmetoo.gr. (n.d.). <https://menowmetoo.gr/>

Ministero dell'Interno. (2013). Legge 15 ottobre 2013, n. 119: Conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 14 agosto 2013, n. 93, recante disposizioni urgenti in materia di sicurezza e per il contrasto della violenza di genere. <https://www.interno.gov.it/it/temi/sicurezza/sicurezza-partecipata/normativa-sulla-sicurezza-pubblica/legge-n-119-del-15-ottobre-2013>

Ministero dell'Interno. (2020). Rapporto annuale sullo stalking. Retrieved from <https://www.interno.gov.it/it/temi/sicurezza/violenza-di-genere/stalking>

Ministry of Foreign Affairs of Denmark. (2018). *Action plan to promote security, well-being and equal opportunities for LGBTI people.*

Ministry of Labor and Social Policy. (2021). Закон за спречување и заштита од дискриминација [Law on prevention and protection from discrimination]. <https://www.mtsp.gov.mk/content/pdf/2021/1a28a922f364401e94935d4d694b9d75.pdf>

Ministry of Labor and Social Policy. (n.d.). Закон за спречување и заштита од дискриминација [Law on prevention and protection from discrimination]. <https://www.mtsp.gov.mk/content/%D0%97%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%20%D0%B7%D0%B0%20%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B5%D1%87%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%9A%D0%B5%20%D0%B8%20%D0%B7%D0%B0>

МКД.мк. (n.d.). Компетентни жени со спортско искуство има, потребно е да им се даде можност [There are competent women with sports experience, they need an opportunity]. <https://mkd.mk/kompetentni-zheni-so-sportsko-iskustvo-ima-potrebno-e-da-im-se-dade-mozhnost/>

Ministry of Justice and Public Order Rapport: Partnervold I Danmark 2020. Lev Uden Vold. levudenvold.dk/viden-om-vold/publikationer/rapport-partnervold-i-danmark-2020/

National Action plan on Gender Equality 2019-2022. (2019). <http://www.institutionforgenderequality.gov.cy/equality/equality.nsf/All/0276C88652C8317AC225850500403411?OpenDocument>

Panathlon International. (2019). La violenza psicologica nello sport giovanile: Un'analisi. Padova: Panathlon International.

PINA. (n.d.). Родовата перспектива во спортот: Клучна за еднакви услови за игра [The gender perspective in sport: Key for equal playing conditions]. <https://pina.mk/6537-rodovata-perspektiva-vo-sportot-kluchna-za-ednakvi-uslovi-za-igra/>

Play Equal, Research Report December 2022. [PREVENTION AND SUPPRESSION OF VIOLENCE IN SPORTS FIELDS AND CORRUPTION IN SPORTS COMPETITIONS](#)

Radio Slobodna Evropa. (2021, August 28). Правата на ЛГБТИ и хомофобија [LGBTI rights and homophobia].

<https://www.slobodnaevropa.mk/a/%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B1%82%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%BB%D0%B3%D0%B1%D1%82%D0%B8-%D1%85%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%84%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D1%98%D0%B0/31427607.html>

Resistire-project.eu. (n.d.). Altis: Engaging with gender-based violence through sports. <https://resistire-project.eu/resistires-pilot-projects/altis-engaging-with-gender-based-violence-through-sports/>

Rossi, M., & Bianchi, L. (2021). Cultural transformation and inclusion of transgender athletes in Italy. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 13(2), 187-204.

Senato della Repubblica Italiana. (n.d.). *Legge 15 febbraio 1996, n. 66: Norme contro la violenza sessuale*. Retrieved from <https://www.senato.it/leg/13/BGT/Schede/Ddliter/10370.htm>

SIDSTE STJERNEITEM. (2019) Folketinget. www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/l139/index.html

State Statistical Office. (2023). Gender index 2022 (Publication in Macedonian). https://www.stat.gov.mk/publikacii/2023/Gender-Index-2022_MK-web.pdf

State Statistical Office. (2023). Жените и мажите 2023 [Women and men 2023]. https://www.stat.gov.mk/publikacii/2023/ZeniteMazite_2023.pdf

State Statistical Office. (2024). Родово базирано насилство [Gender-based violence] (Infographic). https://www.stat.gov.mk/InfoGraphic/2024/Rodovo_bazirano_nasilstvo.pdf

Toftgaard, J., S. (2010). Athlete perceptions and experiences of sexual abuse in intimate coach-athlete relationships. In C. H. Brackenridge & D. Rhind (Eds.), *Elite Child Athlete Welfare: International Perspectives*. (pp. 93-100). Brunel University.

UNESCO, United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women. (2023). *Tackling violence against women and girls in sport: a handbook for policy makers and sports practitioners*. <https://doi.org/10.54678/OIYQ8917>

United Nations Office on Sport for Development and Peace. (2014). International working group recommendations on the role of sport in addressing violence against women and girls. United Nations.

UN Women Europe and Central Asia. (2022). Gender equality in sport in North Macedonia (Publication in Macedonian). https://eca.unwomen.org/sites/default/files/2022-11/MK-Gender_Equality_in_Sport-web.pdf

Violent Sexual Crimes Recorded in the EU. (2017)
[Ec.europa.eu,ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20171123-1](http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20171123-1)

Vold Og Overgreb I Danmark 2021. *Sif*, 28 June 2022,
www.sdu.dk/da/sif/rapporter/2022/vold_og_overgreb_i_danmark_2021

World Health Organization. (2007). World report on violence and health. World Health Organization.

Ο Περί Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού Νόμος του 1969 [PDF]. Cyprus Sports Organization.

<https://cyprussports.org/wp-content/uploads/2022/03/%CE%9F-%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B9%CC%81-%CE%9A%CF%85%CF%80%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%BF%CF%85%CC%81-%CE%9F%CF%81%CE%B3%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%85%CC%81-%CE%91%CE%B8%CE%BB%CE%B7%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%85%CC%81-%CE%9D%CE%BF%CC%81%CE%BC%CE%BF%CF%82-%CF%84%CE%BF%CF%85-1969.pdf>